

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра обліку і оподаткування

Алла Фатенок-Ткачук

**ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ
ОПЕРАЦІЙ**

Методичні рекомендації до самостійних робіт

Луцьк – 2021

УДК 657:339.97(072)

Ф 27

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Волинського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 1 від «15» вересня 2021 р.)

Рецензенти: **Зеленко С.**, к. е. н., доцент кафедри обліку і аудиту Луцького національного технічного університету;

Ющишина Л., к. е. н., доцент кафедри менеджменту та адміністрування Волинського національного університету імені Лесі Українки

Фатенок-Ткачук А. О.

Ф-27 Облік і оподаткування міжнародних операцій : методичні рекомендації до самостійних робіт / Алла Олександрівна Фатенок-Ткачук. Луцьк : В-во «Вежа-Друк», 2021. 92 с.

Анотація: Методичні рекомендації до самостійних робіт з курсу «Облік і оподаткування міжнародних операцій» містить перелік питань, що виносяться на самостійне опрацювання, сукупність практичних кейсів захист яких відбуватиметься на практичних заняттях, практичних завдань, методичних рекомендацій щодо особливостей обліку та оподаткування міжнародних операцій та змін в обліковому процесі, що відбувається до всіх тем курсу згідно силабусу, що допоможуть набутти теоретичних знань та удосконалити практичні навички та компетентності.

Рекомендовано для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньої програми «Облік і оподаткування» денної та заочної форм навчання з метою набуття теоретичних знань та практичних навичок щодо обліку та оподаткування міжнародних операцій у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.

УДК 657:339.97(072)

© Фатенок-Ткачук А. О., 2021

© Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Завдання самостійної роботи до теми 1. Сутність, види та суб'єкти міжнародних операцій у зовнішньоекономічній діяльності	7
Завдання самостійної роботи до теми 2. Правила ІНКОТЕРМС у процесі прийняття управлінських рішень	17
Завдання самостійної роботи до теми 3. Особливості відображення в обліку операцій з іноземною валютою	20
Завдання самостійної роботи до теми 4. Облік та оподаткування імпорتنих операцій	27
Завдання самостійної роботи до теми 5. Облік та оподаткування експортних операцій	39
Завдання самостійної роботи до теми 6. Облік і оподаткування з тимчасового ввезення (вивезення) товарів	50
Завдання самостійної роботи до теми 7. Облік і оподаткування міжнародних перевезень	52
Завдання самостійної роботи до теми 8. Облік міжнародних операцій із переробки давальницької сировини	55
Завдання самостійної роботи до теми 9. Облік міжнародних інвестицій	62
Завдання самостійної роботи до теми 10. Облік міжнародних кредитних (фінансових) операцій	64
Завдання самостійної роботи до теми 11. Облік та оподаткування операцій міжнародного лізингу	78
Завдання самостійної роботи до теми 12. Відображення міжнародних операцій у звітності підприємства	86
Тематика консультацій	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	88

ВСТУП

Дисципліна «Облік і оподаткування міжнародних операцій» спрямована на засвоєння магістрантами облікових процедур та особливостей оподаткування різного роду міжнародних операцій максимально наближаючи запропоновані ситуації до дійсності. Отримані компетенції дадуть змогу використовувати теорію бухгалтерського обліку та оподаткування у напрямку зовнішньоекономічної діяльності підприємства, сформулюють практичні навички обробки і використання облікової інформації в управлінні підприємством та у визначенні правомірності та оптимізування зовнішньоекономічної діяльності підприємства згідно чинного законодавства.

Передумовами вивчення даної дисципліни є прослухані навчальні дисципліни освітньо-професійних програм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Крім того дисципліна є логічним продовженням таких навчальних дисциплін магістратури, як: Адміністрування податків (вітчизняний та міжнародний контексти), Бухгалтерський облік в управлінні підприємствами, Ділова комунікація іноземною мовою та Організація обліку, аналізу, контролю та оподаткування, Консалтинг у сфері обліку, аналізу та оподаткування, що будуть викладатись паралельно із зазначеною дисципліною.

Вивчення дисципліни сприятиме систематизуванню знань у напрямку бухгалтерського обліку та оподаткування з іноземними контрагентами на різних рівнях управління. Дисципліна є передумовою вивчення такого курсу, як: Організація і методика аудиту та забезпечує унікальність магістерської освітньої програми у контексті набуття компетенцій випускників задля підвищення якості виконання їх функціональних обов'язків за умови їх працевлаштування на підприємствах зі спільним іноземним капіталом та експортоорієнтованих підприємствах, наявність яких є особливістю регіональних територіальних громад.

Мета навчальної дисципліни: формування у майбутніх фахівців знань про різновиди міжнародних операцій, особливості процесу документування експорту та імпорту та їх оподаткування. Набуття навиків аналізування інформації щодо зовнішнього середовища підприємства з метою використання його результатів для потреб менеджменту.

Основними завданнями вивчення Облік і оподаткування міжнародних операцій полягає у систематизації знань та набуття практичних навичок формування інформації з первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової, податкової, статистичної звітності, аналізування національних статистичних даних, звітів міністерств та відомств у процесі обліку та аналізу міжнародних операцій. А саме:

Здобувач освіти повинен знати: теоретично-правову основу здійснення міжнародних операцій, особливості національних стереотипів ведення бізнесу з метою формування поваги то різноманітності та мультикультурності, принципи організації бухгалтерського обліку міжнародних операцій, техніку ведення бухгалтерського обліку міжнародних операцій із застосуванням різних комп'ютерних програм, типову документацію з зовнішньоекономічної діяльності (в тому числі з обліку міжнародних операцій), специфіку ціноутворення при імпортних та експортних операціях, організацію систематичного і аналітичного обліку міжнародних операцій.

Здобувач освіти повинен вміти: організувати раціональну побудову обліку, контролю, планування та оптимізації податкових розрахунків міжнародних операцій, здійснення реєстрацію суб'єктів ЗЕД, проводити попередню підготовку для укладення зовнішньоекономічного контракту, оформляти основні його положення, розраховувати курсові різниці, відображати в обліку купівлю та продаж іноземної валюти, володіти методикою документування міжнародних розрахунках, формувати ціну експортних та

імпортних товарів, складати вантажно-митну декларацію, інші первинні документи, формувати пакет документів з метою відшкодування експортного ПДВ; формувати положення угод міжнародного лізингу та іноземного інвестування, систематизування необхідної інформації для потреб менеджменту суб'єктів господарювання, використовувати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг з дотриманням вимог професійної етики в процесі практичної діяльності.

У результаті вивчення дисципліни «Облік і оподаткування міжнародних операцій» відповідно до освітньо-професійної програми здобувач освіти набуває таких компетентностей.

Загальні компетентності (ЗК).

ЗК03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (Тема 1–12).

ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті (Тема 1, 2, 7–12).

ЗК09. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності (Тема 1, 2, 6–11).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК).

СК01. Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу (Тема 1–12).

СК03. Здатність застосовувати теоретичні, методичні і практичні підходи щодо організації обліку, контролю, планування та оптимізації податкових розрахунків (Теми 4–12).

СК06. Використовувати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг з дотриманням вимог професійної етики в процесі практичної діяльності (Теми 1–12).

СК09. Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування (Теми 1,2, 5–12).

Програмні результати навчання (ПРН).

ПР02. Знати теорію, методику і практику формування облікової інформації за стадіями облікового процесу і контролю для сучасних і потенційних потреб управління суб'єктами господарювання з урахуванням професійного судження (Теми 3–11).

ПР04. Організовувати, розвивати, моделювати системи обліку і координувати діяльність облікового персоналу з урахуванням потреб менеджменту суб'єктів господарювання (Теми 2, 6, 8, 11, 12).

ПР09. Формувати фінансову звітність за національними та міжнародними стандартами для суб'єктів господарювання на корпоративному рівні, оприлюднювати й використовувати відповідну інформацію для прийняття управлінських рішень (Тема 12).

ПР10. Збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та нефінансові дані для формування релевантної інформації в цілях прийняття управлінських рішень (Тема 1, 2, 9, 11, 12).

ПР13. Знати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутні послуги з дотриманням вимог професійної етики (Тема 1, 5, 6-11).

ПР17. Готувати й обґрунтовувати висновки задля консультування власників, менеджменту суб'єкта господарювання та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування (Тема 1, 2, 7–11).

ПР 18. Дотримуватися норм професійної та академічної етики, підтримувати врівноважені стосунки з членами колективу (команди), споживачами, контрагентами, контактними аудиторіями. (Тема 1, 2, 6–11).

Перелік питань, що виносяться на самостійне опрацювання

№ з/п	Тема	Питання, що виносяться на самостійне опрацювання	Кількість годин
1	Сутність, види та суб'єкти міжнародних операцій у зовнішньоекономічній діяльності	Митний тариф України	6 (* 6)
2	Правила ІНКОТЕРМС у процесі прийняття управлінських рішень	Умови Інкотермс. Відмінності між Інкотермс® 2010 та 2020	6 (* 10)
3	Особливості відображення в обліку операцій з іноземною валютою	Останні зміни обліку валюти та валютної виручки	6 (* 6)
4	Облік та оподаткування імпорتنих операцій	Процедура реєстрації суб'єкта ЗЕД. Методика заповнення митної декларації.	6 (* 6)
5	Облік та оподаткування експортних операцій	Методика формування митної вартості експортного товару.	6 (* 6)
6	Облік і оподаткування з тимчасового ввезення (вивезення) товарів	Особливості оподаткування операцій з тимчасового ввезення (вивезення) товарів ПДВ.	6 (* 8)
7	Облік і оподаткування міжнародних перевезень	Договір транспортного експедирування.	6 (* 6)
8	Облік міжнародних операцій із переробки давальницької сировини	Особливості ввезення давальницької сировини на митну територію України.	6 (* 6)
9	Облік міжнародних інвестицій	Облік внеску засновника нерезидента	6 (* 6)
10	Облік міжнародних кредитних (фінансових) операцій	Особливості обліку факторингу та форфейтингу	6 (* 6)
11	Облік та оподаткування операцій міжнародного лізингу	Обкладення лізингових платежів податком на репатріацію	6 (* 6)
12	Відображення міжнародних операцій у звітності підприємства	Міжнародний досвід відображення та обліку міжнародних операцій.	6 (* 10)
Усього годин			72 (* 86)

ЗАВДАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДО ТЕМИ 1.

Сутність, види та суб'єкти міжнародних операцій у зовнішньоекономічній діяльності

Мета: засвоїти та удосконалити теоретичні знання та практичні навички щодо сутнісних характеристик міжнародних операцій у складі зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Набути нові компетенції та вміння.

1. Сутність міжнародних операцій у зовнішньоекономічній діяльності.
2. Види та суб'єкти міжнародних операцій у зовнішньоекономічній діяльності.
3. Режим ліцензування і квотування для окремих видів товарів.
4. Тарифне регулювання міжнародних операцій та нетарифні бар'єри виходу продукції на зовнішні ринки.

Нормативно-правове забезпечення:

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 11.04.91р. № 959-12 зі змінами. Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 29 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
2. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. № 92-4 зі змінами. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.

Перелік завдань

1. Ознайомитись з інформаційним забезпеченням питання, що виноситься на самостійне опрацювання.

Зверніть увагу на поняття: функції системи митного регулювання України (див. конспект лекцій), митний тариф, України, мито та його види, платники мита, види ставок мита.

МАТЕРІАЛ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ

Тема: Митний тариф України.

1. Сутність поняття митний тариф України
2. Мито та його види.

1. Сутність поняття митний тариф України

Митний тариф України – це систематизований згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності перелік ставок ввізного мита, яке справляється з товарів, що ввозяться на митну територію України.

Цей інструмент застосовують усі держави світу. У загальному плані ввізне й вивізне мито являє собою податок на товари, що переміщуються через митний кордон. Система ставок мита є єдиною для всіх суб'єктів незалежно від форм власності.

Ставки митного тарифу встановлюються Верховною Радою України шляхом прийняття законів.

Поняття митного тарифу у вузькому розумінні - це систематизований перелік розмірів мита, що справляється при проходженні товарів через митний кордон країни, яка прийняла даний тариф, або групи країн, що об'єднали свої державні митні території в єдину митну територію - митний союз на підставі укладення між ними міжнародного договору.

Водночас в економічній літературі поняття митного тарифу часто використовується у більш широкому розумінні – як особливий інструмент торговельної політики і державного регулювання внутрішнього ринку країни у його взаємодії зі світовим ринком, тобто це не конкретна ставка щодо визначеної групи товарів, а засіб регулювання зовнішньої торгівлі, який за термінологією визначається як «тарифне» регулювання.

Відповідно до Закону України «Про Митний тариф України» від 5 квітня 2001 року № 2371-III, **Митний тариф України** – це систематизований згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності перелік ставок ввізного мита, яке справляється з товарів, що ввозяться на митну територію України.

Класифікація товарів (Стаття 69 МК України).

1. Товари при їх декларуванні підлягають класифікації, тобто у відношенні товарів визначаються коди відповідно до класифікаційних групвань, зазначених в УКТ ЗЕД.

2. Органи доходів і зборів здійснюють контроль правильності класифікації товарів, поданих до митного оформлення, згідно з УКТ ЗЕД.

3. На вимогу посадової особи митного органу декларант або уповноважена ним особа зобов'язані надати усі наявні відомості, необхідні для підтвердження заявлених ними кодів товарів, поданих до митного оформлення, а також зразки таких товарів та/або техніко-технологічну документацію на них.

4. У разі виявлення під час митного оформлення товарів або після нього порушення правил класифікації товарів орган доходів і зборів має право самостійно класифікувати такі товари.

5. Під складним випадком класифікації товару розуміється випадок, коли у процесі контролю правильності заявленого декларантом або уповноваженою ним особою коду товару виникають суперечності щодо тлумачення положень УКТ ЗЕД, вирішення яких потребує додаткової інформації, спеціальних знань, проведення досліджень тощо.

6. Штрафи та інші санкції за несплату митних платежів та за інші порушення, виявлені у зв'язку з неправильною класифікацією товарів, застосовуються митними органами виключно у разі, якщо прийняте митним органом рішення про класифікацію цих товарів у складному випадку було прийнято на підставі поданих заявником недостовірних документів, наданої ним недостовірної інформації та/або внаслідок ненадання заявником всієї наявної у нього інформації, необхідної для прийняття зазначеного рішення, що суттєво вплинуло на характер цього рішення.

7. Рішення органів доходів і зборів щодо класифікації товарів для митних цілей є обов'язковими. Такі рішення оприлюднюються у встановленому законодавством порядку. У разі незгоди з рішенням митного органу щодо класифікації товару декларант або уповноважена ним особа має право оскаржити це рішення у порядку, встановленому главою 4 Митного кодексу України.

8. Висновки інших органів, установ та організацій щодо визначення кодів товарів згідно з УКТ ЗЕД при митному оформленні мають інформаційний або довідковий характер.

2. Мито та його види.

Стаття 271 МК України визначає поняття мита та його види. Так, **мито** – це загальнодержавний податок, встановлений Податковим кодексом України та цим Кодексом (МК України), який нараховується та сплачується відповідно до МК України, законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Мито як податок та види мита встановлюються тільки законом. Його треба розглядати як обов'язковий внесок, платіж, плату, що доручено збирати митним органам при ввезенні (пересиланні) товару на митну територію чи вивезенні товару з митної території України. Цей внесок є невід'ємною складовою частиною такої процедури.

Правила оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України, митом, крім особливих видів мита, встановлюються Митним кодексом України від 13.03.2012 № 4495-VI та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Правила оподаткування особливими видами мита встановлюються законами України "Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту", "Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту", "Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну".

В Україні застосовуються такі види мита:

- 1) ввізне мито;
- 2) вивізне мито;
- 3) сезонне мито;
- 4) особливі види мита: спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне.

Забороняється застосовувати інші види мита, крім тих, що встановлені цим Кодексом.

Ввізне мито встановлюється на товари, що ввозяться на митну територію України. Встановлення нових та зміна діючих ставок ввізного мита, визначених Митним тарифом України, здійснюються Верховною Радою України шляхом прийняття законів України.

Вивізне мито встановлюється законом на українські товари, що вивозяться за межі митної території України.

Сезонне мито. На окремі товари законом може встановлюватися сезонне мито на строк не менше 60 та не більше 120 послідовних календарних днів з дня встановлення сезонного мита.

Особливі види мита. У випадках, передбачених законами України (якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України), з метою захисту економічних інтересів України та українських товаровиробників у разі ввезення товарів на митну територію України, незалежно від інших видів мита, можуть застосовуватися **особливі види мита:**

- 1) спеціальне мито;
- 2) антидемпінгове мито;
- 3) компенсаційне мито.

Особливі види мита встановлюються на підставі рішень Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі про застосування антидемпінгових, компенсаційних або спеціальних заходів, прийнятих відповідно до законів України "Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту", "Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту", "Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну".

Спеціальне мито встановлюється:

1) як засіб захисту національного товаровиробника, у разі якщо товари ввозяться на митну територію України в обсягах та/або за таких умов, що їх ввезення заподіює або створює загрозу заподіяння значної шкоди національному товаровиробнику;

2) як заходи у відповідь на дискримінаційні та/або недружні дії інших держав, митних союзів та економічних угруповань, які обмежують реалізацію законних прав та інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України.

Антидемпінгове мито встановлюється відповідно до Закону України "Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту" у разі ввезення на митну територію України товарів, які є об'єктом демпінгу, що заподіює шкоду або створює загрозу заподіяння шкоди національному товаровиробнику.

Компенсаційне мито встановлюється відповідно до Закону України "Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту" у разі ввезення на митну територію України товарів, які є об'єктом субсидованого імпорту, що заподіює шкоду або створює загрозу заподіяння шкоди національному товаровиробнику.

Платниками мита є:

1) особа, яка ввозить товари на митну територію України чи вивозить товари з митної території України у порядку та на умовах, встановлених цим Кодексом;

2) особа, на адресу якої надходять товари, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових або експрес-відправленнях, несупроводжуваному багажі, вантажних відправленнях;

3) особа, на яку покладається обов'язок дотримання вимог митних режимів, які передбачають звільнення від оподаткування митом, у разі порушення таких вимог;

4) особа, яка використовує товари, митне оформлення яких було здійснено з умовним звільненням від оподаткування, не за цільовим призначенням та/або

всупереч умовам чи цілям такого звільнення згідно з цим Кодексом, іншими законами України, а також будь-які інші особи, які безпідставно використовують звільнення від оподаткування митом (податкову пільгу);

5) особа, яка реалізує або передає у володіння, користування чи розпорядження товари, що були випущені у вільний обіг на митній території України із звільненням від оподаткування митними платежами, до закінчення строку, визначеного законом;

б) особа, яка реалізує товари, транспортні засоби відповідно до статті 243 (Розпорядження товарами, транспортними засобами комерційного призначення) МК України.

Відповідно до статті 277 МК України – **об'єктами оподаткування митом є:**

1) товари, митна вартість яких перевищує еквівалент 100 євро, що ввозяться на митну територію України або вивозяться за межі митної території України підприємствами, крім випадків, передбачених статтею 234 (Оподаткування митними платежами товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових та експрес-відправленнях) МК України;

2) товари, що ввозяться (пересилаються) на митну територію України в обсягах, які підлягають оподаткуванню митними платежами відповідно до статті 234 (Оподаткування митними платежами товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових та експрес-відправленнях) та розділу XII (особливості пропуску та оподаткування товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України громадянами) МК України, а також розділів V та VI Податкового кодексу України;

3) товари, транспортні засоби, що реалізуються відповідно до статті 243 (Розпорядження товарами, транспортними засобами комерційного призначення) МК України.

В Україні застосовуються такі види ставок мита:

1) адвалерна – у відсотках до встановленої статтею 279 (База оподаткування митом) МК України бази оподаткування;

2) специфічна – у грошовому розмірі на одиницю бази оподаткування, встановлену статтею 279 (База оподаткування митом) МК України;

3) комбінована, що складається з адвалерної та специфічної ставок мита.

Тарифні пільги (тарифні преференції). Допускається встановлення тарифних пільг (тарифних преференцій) щодо ставок Митного тарифу України у вигляді звільнення від оподаткування ввізним митом, зниження ставок ввізного мита або встановлення тарифних квот відповідно до законодавства України та для ввезення товарів, що походять з держав, з якими укладено відповідні міжнародні договори.

У випадках, встановлених МК України та іншими законами з питань оподаткування, при ввезенні на митну територію України або вивезенні за її межі від оподаткування митом звільняються:

1) транспортні засоби комерційного призначення, що здійснюють регулярні міжнародні перевезення товарів та/або пасажирів, а також предмети

матеріально-технічного постачання і спорядження, паливо, продовольство та інше майно, необхідні для їх нормальної експлуатації на час перебування в дорозі, в пунктах проміжної зупинки, або придбані за кордоном у зв'язку з ліквідацією наслідків аварії (поломки) даних транспортних засобів;

2) предмети матеріально-технічного постачання та спорядження, паливо, сировина для промислової переробки, продовольство та інше майно, що вивозяться за межі митної території України для забезпечення виробничої діяльності українських та орендованих (зафрахтованих) українськими підприємствами і організаціями суден, які ведуть морський промисел, а також продукція їх промислу, що ввозиться на митну територію України;

3) валюта України, іноземна валюта, цінні папери та банківські метали;

4) товари, право власності на які набувається державою у випадках, передбачених цим Кодексом та іншими законами України;

5) товари, що ввозяться в Україну або вивозяться з України для офіційного і особистого користування особами, які відповідно до міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, і законів України користуються правом ввезення в Україну та вивезення з України таких товарів зі звільненням від сплати мита;

6) товари, що ввозяться на митну територію України в рамках міжнародної технічної допомоги відповідно до міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

7) товари, що походять з іншої території, за які було сплачено мито при первісному ввезенні на митну територію України, тимчасово, у тому числі з метою ремонту, вивозилися за її межі та знову ввозяться на митну територію України;

8) товари, що походять з митної території України, за які було сплачено мито при первісному вивезенні за межі цієї території, тимчасово ввозилися на цю територію та знову вивозяться за її межі;

9) документи та видання, які надсилаються в рамках міжнародного обміну до освітніх, наукових або культурних закладів, у тому числі бібліотек. Перелік цих закладів визначається Кабінетом Міністрів України;

10) на період виконання робіт щодо підготовки до зняття і зняття енергоблоків Чорнобильської АЕС з експлуатації та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему - товари (сировина, матеріали, устаткування та обладнання), що надходять в Україну в рамках міжнародної технічної допомоги, яка надається на безоплатній та безповоротній основі для подальшої експлуатації, підготовки до зняття і зняття енергоблоків Чорнобильської АЕС з експлуатації, перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему та забезпечення соціального захисту персоналу Чорнобильської АЕС;

11) товари, включаючи продукцію, обладнання, устаткування, транспортні засоби та інші речі майнового характеру, призначені для виконання угоди про розподіл продукції, а також продукція, видобута у виключній (морській) економічній зоні України, що ввозяться на митну територію України при виконанні угоди про розподіл продукції, а також товари (крім майна та

матеріальних цінностей, вартість яких була відшкодована інвестору компенсаційною продукцією і які перейшли у власність держави) та видобута продукція, що вивозяться інвестором з України відповідно до Закону України "Про угоди про розподіл продукції" та безпосередньо до угоди про її розподіл;

12) архівні документи, придбані з метою внесення їх до Національного архівного фонду;

13) фармацевтична продукція, сполуки, що використовуються для її виготовлення, які не виробляються в Україні та класифікуються за товарними групами 28, 29, 30 УКТ ЗЕД, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України;

14) устаткування, яке працює на відновлюваних джерелах енергії, енергозберігаюче обладнання і матеріали, засоби вимірювання, контролю та управління витратами паливно-енергетичних ресурсів, обладнання та матеріали для виробництва альтернативних видів палива або для виробництва енергії з відновлюваних джерел енергії за умови, що ці товари застосовуються платником податків для власного виробництва та якщо ідентичні товари з аналогічними якісними показниками не виробляються в Україні. Перелік таких товарів із зазначенням кодів УКТ ЗЕД встановлюється Кабінетом Міністрів України;

15) техніка, устаткування, майно і матеріали, що ввозяться на митну територію України та вивозяться за межі цієї території, призначені для власного використання розвідувальними органами України;

16) матеріали, устаткування та комплектуючі, що використовуються для виробництва:

а) устаткування, що працює на відновлюваних джерелах енергії;

б) матеріалів, сировини, устаткування та комплектуючих, що будуть використовуватися у виробництві альтернативних видів палива або виробництві енергії з відновлюваних джерел енергії;

в) енергозберігаючого обладнання і матеріалів, виробів, експлуатація яких забезпечує економію та раціональне використання паливно-енергетичних ресурсів;

г) засобів вимірювання, контролю та управління витратами паливно-енергетичних ресурсів;

д) матеріалів, сировини та устаткування, що будуть використовуватися у нанотехнологічних виробництвах або працювати з використанням нанотехнологій.

Зазначені у цьому пункті товари звільняються від оподаткування за умови, що вони застосовуються платником податків для власного виробництва та якщо ідентичні товари з аналогічними якісними показниками не виробляються в Україні. Перелік таких товарів із зазначенням кодів згідно з УКТ ЗЕД встановлюється Кабінетом Міністрів України;

17) технічні та транспортні засоби, у тому числі самохідні сільськогосподарські машини, що працюють на біопаливі та класифікуються за кодами згідно з УКТ ЗЕД, визначеними статтею 7 Закону України "Про альтернативні види палива", якщо такі товари не виробляються в Україні.

Порядок ввезення зазначених технічних та транспортних засобів, у тому числі самохідних сільськогосподарських машин, визначається Кабінетом Міністрів України;

18) бланки книжок МДП та книжок (карнетів) А.Т.А., що переміщуються між національним гарантійним об'єднанням та іноземними гарантійними об'єднаннями, що є їх кореспондентами, або міжнародними організаціями;

19) з 1 січня 2013 року товари та/або предмети, оплачені за рахунок грантів (субгрантів), наданих відповідно до програм Глобального фонду для боротьби із СНІДом, туберкульозом та малярією в Україні, що виконуються відповідно до закону.

Як вбачається з наведеного роль мита полягає в економічному контексті у:

- створенні вартісного бар'єра, який підвищує ціну товару, незалежно від застосованого експортного, імпортного чи транзитного мита;
- збільшенні внутрішньої зайнятості;
- стимулюванні державою розвитку окремих галузей економіки чи підприємств;
- надходженні коштів до Державного бюджету країни;
- захисту від демпінгу.

Отже, підсумовуючи викладене необхідно зазначити, що торговельно-політична роль мита полягає у захисті галузі від конкуренції іноземних товарів, необхідності забезпечення обороноздатності країни, диверсифікації заради стабільності, використанні як інструмент тиску на конкурентів з метою отримання певних поступок.

2. Здійснити порівняльну характеристику різних ринків збуту продукції птахівництва за політичними ризиками та проаналізувати вплив системи оподаткування зовнішніх ринків окремих країн на рівень отримання доходу.

Ознайомтесь з картою впливу зовнішнього середовища для вітчизняних підприємств птахівництва (див рис. 1). Ця карта дозволить управлінцю, прийняти об'єктивне рішення, щодо виходу на зовнішній ринок.

Найвищий політичний ризик, що може призвести до впровадження нетарифних заходів регулювання для підприємств птахівництва існує на ринках Білорусь (38,7), Молдови (40,7), Вірменії (41,0), Киргистан (45,3), Казахстан (45,7), Румунія (47,3), Російська Федерація (47,3). Відповідно помірним можна вважати політичний ризик на ринках – Йорданії (49,0), Ізраїлю (49,3), Греції (49,3), Грузія (51), Італії (54,0), ОАЕ (55,3), Туреччини (57,3). Найнижча ймовірність впровадження для вітчизняної продукції птахівництва політичних нетарифних заходів регулювання існує на ринках – Естонії (58,3), Латвії (59,7), Литва (60,7), Словенії (60,1), Польщі (62,7), Німеччина (66,0). Таким чином найсприятливіші умови з точки зору втручання політики на ринку Німеччини, найгірші – Білорусії.

3. Дати відповіді на тестові запитання.

1. В Україні здійснюються наступні види зовнішньоекономічної діяльності:

а) тільки ті види, на які суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності отримана ліцензія;

б) всі види зовнішньоекономічної діяльності, не заборонені прямо і у винятковій формі законами України;

в) всі види зовнішньоекономічної діяльності;

г) виключно імпорт та експорт товарів.

2. Зовнішньоекономічну діяльність мають право здійснювати:

а) виключно юридичні особи;

б) фізичні особи-підприємці та юридичні особи, установчі документи яких передбачають здійснення зовнішньоекономічної діяльності;

в) виключно фізичні особи;

г) всі фізичні та юридичні особи.

3. Рішення про застосування режиму ліцензування експорту

(імпорту) товарів, у тому числі встановлення квот (кількісних або інших обмежень), приймається:

а) Президентом України;

б) митними органами;

в) Кабінетом Міністрів України;

г) податковими органами.

4. Ліцензування експорту товарів запроваджується в Україні:

а) при необхідності забезпечення захисту життя, здоров'я людини, тварин або рослин, навколишнього природного середовища, громадської моралі, національного багатства художнього, історичного чи археологічного значення або захисту прав інтелектуальної власності, а також відповідно до вимог державної безпеки;

б) для усіх груп товарів;

в) на виконання вимог країн-імпортерів;

г) для підприємств певної категорії.

5. Система безпосередньої передачі або продажу ліцензії на технологія або товарний знак це:

а) франчайзер;

б) франчайзинг;

в) інжиніринг;

г) реінжиніринг.

6. Комплекс технічних знань і комерційних таємниць:

а) франчайзер;

б) ноу-хау;

в) інжиніринг;

г) реінжиніринг.

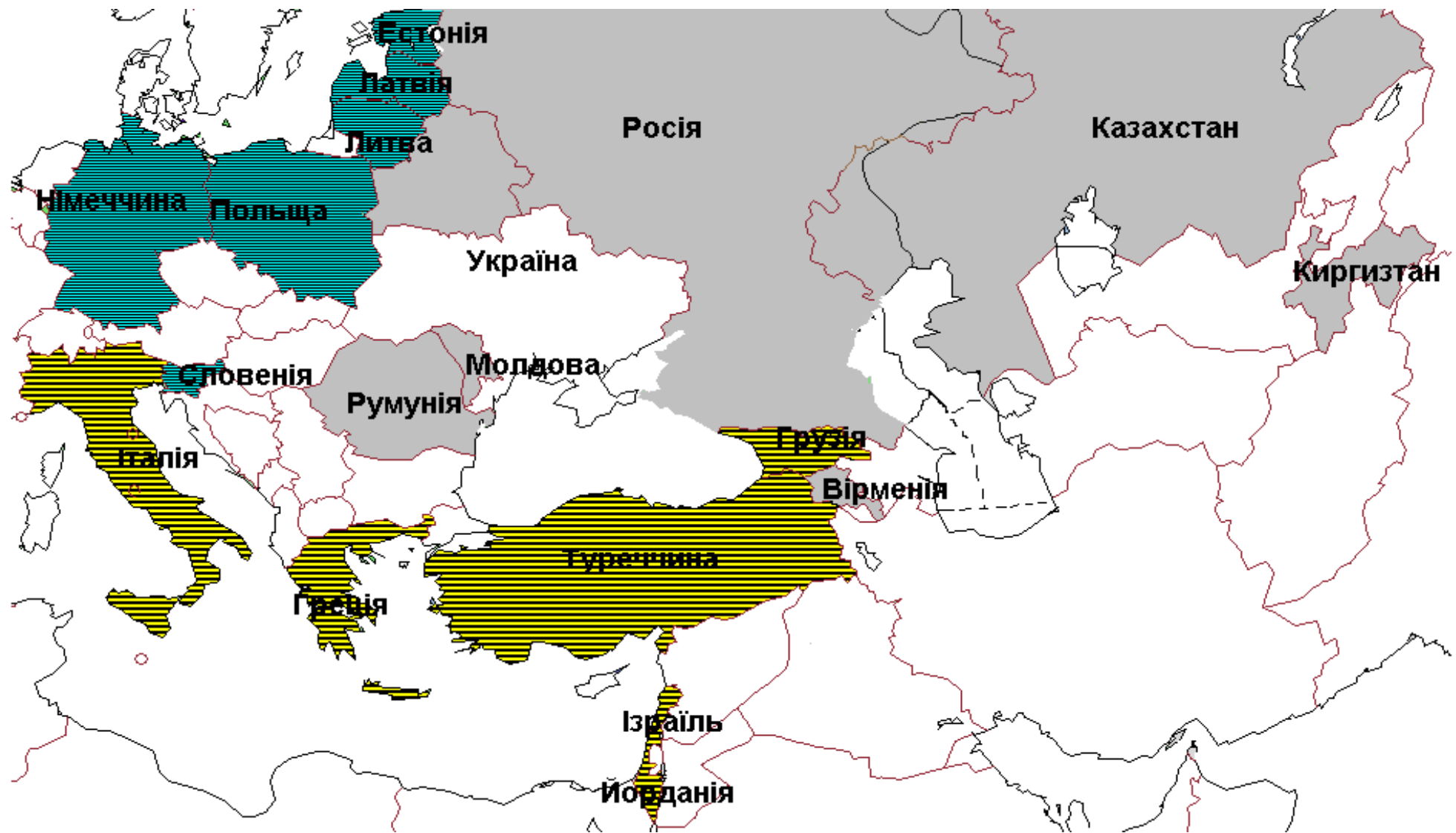

Рис. 1. Районування зовнішнього середовища підприємств птахівництва за політичним ризиком

7. Дозволено вивозити іноземну валюту за межі України юридичним особам за умови відображення підзвітною особою в митній декларації повної назви юридичної особи, його місця розташування і номера доручення на вивезення валюти:

- а) 1000\$;
- б) 100 000\$;
- в) 2000\$;
- г) всі відповіді правильні.

8. Виторг в іноземній валюті з експорту товару має бути перерахований на валютний рахунок протягом:

- а) 30 днів;
- б) 60 днів;
- в) 90 днів;
- г) 180 днів.

9. Контроль за зовнішньоекономічною діяльністю здійснює:

- а) Верховна Рада;
- б) НБУ;
- в) Державний митний комітет;
- г) всі відповіді правильні.

10. Має право підписувати угоду з третіми особами від свого імені та за рахунок довірителя:

- а) ділер;
- б) маклер;
- в) торговий агент;
- г) дистриб'ютор.

ЗАВДАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДО ТЕМИ 2.

Правила ІНКОТЕРМС у процесі прийняття управлінських рішень

***Мета:** засвоїти та удосконалити теоретичні знання та практичні навички щодо процедури укладання контрактів міжнародних операцій у складі зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Ознайомитись з правилами ІНКОТЕРМС-2020 та ідентифікувати їх відмінності з попередніми. Набути нові компетенції та вміння.*

1. Договори (контракти) суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності
2. Особливості застосування правил ІНКОТЕРМС-2020.

Нормативно-правове забезпечення теми:

1. Правила від 01.01.2020. Інкотермс 2020. Міжнародні правила торгових термінів. Міжнародна торгова палата. URL: <https://iccwbo.org>.
2. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів), затверджене наказом Міністерства економіки і з питань

Перелік завдань

1. Ознайомитись з інформаційним забезпеченням питання, що вноситься на самостійне опрацювання.

МАТЕРІАЛ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ

Відмінності між Інкотермс® 2010 та 2020:

Умови Інкотермс ® FCA (франко-перевізник) тепер передбачають додаткову можливість: позначку про перебування на борту у коносаменті тепер можна зробити перед завантаженням товару на судно.

Витрати тепер зосереджені у статті A9/B9 кожного правила Інкотермс®.

Умови CIF (перевезення і страхування оплачені до...) тепер вимагають принаймні страхування з мінімальним покриттям, встановленим Умовою (A) страхування вантажів, розробленою Інститутом лондонських страхувальників (Усі ризики, що підлягають попунктним виняткам).

Умови CIF (вартість, страхування і фрахт) тепер вимагають принаймні страхування з мінімальним покриттям, встановленим Умовою (C) страхування вантажів, розробленою Інститутом лондонських страхувальників (Кількість перелічених ризиків, що підлягають попунктним виняткам).

У правилах Інкотермс® FCA (франко-перевізник), DAP (доставка в місце призначення), DPU (доставка в місце призначення з розвантаженням) та DDP (доставка зі сплатою мита) тепер враховується, що товари можуть перевозитися без залучення третьої особи-перевізники, тобто за допомогою власних транспортних засобів.

Правило DAT (доставка на термінал) замінене на DPU (доставка в місце призначення з розвантаженням), аби роз'яснити, що пункт призначення може бути будь-яким місцем, а не лише «терміналом».

Правила Інкотермс® 2020 тепер явно покладають відповідальність за дотримання вимог, пов'язаних з безпекою, та додаткові витрати на продавця.

2. Переглянути відео: Зовнішньоекономічний контракт: умови, структура і порядок складання.
<https://www.youtube.com/watch?v=VnpTYtDnczg>.

3. Дати відповіді на тестові запитання(вірний варіант відповіді лише один).

1. Зовнішньоекономічний договір може бути складений:

- а) у письмовій формі;
- б) в усній формі;
- в) у письмовій чи в усній формі;

г) у письмовій формі з дотриманням відповідних правил складання зовнішньоекономічних контрактів.

2. Визначення партії товару лише одному можливому покупцю з указівкою терміну, протягом якого продавець є зв'язаним своєю пропозицією:

а) акцепт; б) тверда оферта; в) вільна оферта; г) коносамент.

3. Під офертою розуміють:

а) пропозицію про укладання договору, що містить його істотні умови;

б) згоду адресата, дану у встановлений термін;

в) вільну оферту.

г) договір про купівлю цінних паперів.

4. Під акцептом розуміють:

а) пропозицію про укладання договору, що містить його істотні умови;

б) згоду адресата, дану у встановлений термін;

в) вільну оферту.

г) договір про купівлю цінних паперів.

5. Сторони контракту з метою вирішення суперечок можуть обрати:

а) право країни підприємства - постачальника;

б) право країни підприємства – покупця;

в) право будь-якої країни;

г) право країни, у якій підписано контракт.

6. Коносамент надається під час перевезення:

а) повітряним транспортом;

б) морським;

в) автомобільним;

г) усіма видами транспорту.

7. Який термін покладає на покупця максимальні обов'язки:

а) CFR; б) EXW; в) DDP; г) CPT.

8. Терміни ІНКОТЕРМС групи С:

а) обов'язки продавця вважаються виконаними у момент відвантаження товару покупцю на своєму підприємстві;

б) продавець зобов'язаний сплатити транспортні витрати, пов'язані з доставкою товару, але ризик доставки товару несе покупець;

в) обов'язки продавця вважаються виконаними після того, як він передав товар перевізнику. При цьому договір з перевізником укладає покупець;

г) до обов'язків продавця входить доставка товару в країну покупця.

9. Терміни ІНКОТЕРМС групи F:

- а) обов'язки продавця вважаються виконаними у момент відвантаження товару покупцю на своєму підприємстві;
- б) обов'язки продавця вважаються виконаними після того, як він передав товар перевізнику. При цьому договір з перевізником укладає покупець;
- в) продавець зобов'язаний сплатити транспортні витрати, пов'язані з доставкою товару, але ризик доставки товару несе покупець;
- г) до обов'язку продавця входить доставка товару в країну покупця.

10. Терміни ІНКОТЕРМС групи Е:

- а) обов'язки продавця вважаються виконаними у момент відвантаження товару покупцю на своєму підприємстві;
- б) обов'язки продавця вважаються виконаними після того, як він передав товар перевізнику. При цьому договір з перевізником укладає покупець;
- в) продавець зобов'язаний сплатити транспортні витрати, пов'язані з доставкою товару, але ризик доставки товару несе покупець;
- г) до обов'язку продавця входить доставка товару в країну покупця.

11. Який термін покладає на покупця мінімальні обов'язки:

- а) CFR; б) EXW; в) DDP; г) СРТ.

ЗАВДАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДО ТЕМИ 3.

Особливості відображення в обліку операцій з іноземною валютою

***Мета:** засвоїти та удосконалити теоретичні знання та практичні навички щодо облікового супроводу придбання та реалізації іноземної валюти на поточному рахунку підприємства. Отримання розуміння поняття курсових різниць та відображення доходів та витрат підприємства на рахунках бухгалтерського обліку. Набути нові компетенції та вміння.*

1. Порядок відображення операцій в іноземній валюті
2. Курсові різниці – поняття, порядок визначення і відображення в обліку
3. Операції з придбання та продажу іноземної валюти

Нормативно-правове забезпечення теми:

1. Закон України "Про валюту і валютні операції" від 21.06.2018 р. № 1524-ІХ. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2018. № 30. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1) «Подання фінансової звітності» редакція від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін

валютних курсів" від 10.08.2000 р. № 193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>

4. Положення про затвердження Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України, затверджене Постановою Правління Національного банку України від 02.01.2019 № 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19#Text>

5. Податковий кодекс України, затв. Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

Перелік завдань

1. Систематизувати інформацію щодо останніх змін обліку валюти та валютної виручки.

2. Зробити конспект Закону України "Про валюту і валютні операції" <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>

3. Ознайомтесь із зазначеною публікацією та підготуйтеся до експрес опитування за даною тематикою.

Іноземна валюта й курсові різниці: загальні правила обліку. *Інтерактивна бухгалтерія*. 2019. № 239. URL: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/oneanalytics/93676>

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ.

ПРАВИЛО 1. Операції в іноземній валюті під час первинного визнання відображають у валюті звітності шляхом перерахунку суми в іноземній валюті із застосуванням валютного курсу на початок дня дати здійснення операції (дати визнання активів, зобов'язань, власного капіталу, доходів і витрат) (п. 5 П(С)БО 21).

Важливо. Валютний курс, за яким перераховують суму в інвалюті в гривні, – це курс НБУ:

«Валютний курс – установлений Національним банком України курс грошової одиниці України до грошової одиниці іншої країни» (п. 4 ПС(Б)О 21).

Тобто операції в інвалюті перераховують у гривні тільки за курсом НБУ. Міжбанківський валютний курс України використовують лише для розрахунку доходу/витрат від купівлі/продажу валюти.

Операції з безготівкових розрахунків в інвалюті підприємство може відобразити в гривні у сумі, визначеній у документах банку, з урахуванням особливостей застосування банком валютного курсу на дату здійснення операції. Головне, аби таке відображення не суперечило вимогам податкового й митного законодавства у частині застосування валютного курсу.

ПРАВИЛО 2. Суму авансу (попередньої оплати) в іноземній валюті, надану іншим особам у рахунок платежів для придбання немонетарних активів (запасів, основних засобів, нематеріальних активів тощо) й отримання робіт і послуг, під час включення до вартості цих активів (робіт, послуг) перераховують у валюту звітності із застосуванням валютного курсу на початок дня дати сплати авансу.

У разі здійснення авансових платежів в іноземній валюті постачальникові частинами й одержання частинами від постачальника немонетарних активів (робіт, послуг) вартість одержаних активів (робіт, послуг) визнають за сумою авансових платежів із застосуванням валютних курсів, виходячи з послідовності здійснення авансових платежів.

Суму авансу (попередньої оплати) в іноземній валюті, одержану від інших осіб у рахунок платежів для постачання готової продукції, інших активів, виконання робіт і послуг, під час включення до складу доходу звітного періоду перераховують у валюту звітності із застосуванням валютного курсу на початок дня дати одержання авансу.

У разі одержання від покупця авансових платежів в іноземній валюті частинами та відвантаження частинами покупцеві немонетарних активів (робіт, послуг) дохід від реалізації активів (робіт, послуг) визнають за сумою авансових платежів із застосуванням валютних курсів, виходячи з послідовності одержання авансових платежів (п. 6 П(С)БО 21).

Насамперед пропонуємо розглянути описані ситуації – перерахування авансу в інвалюті продавцю й отримання авансу в інвалюті від покупця – на *схемах (див. рис. 1–2)*.

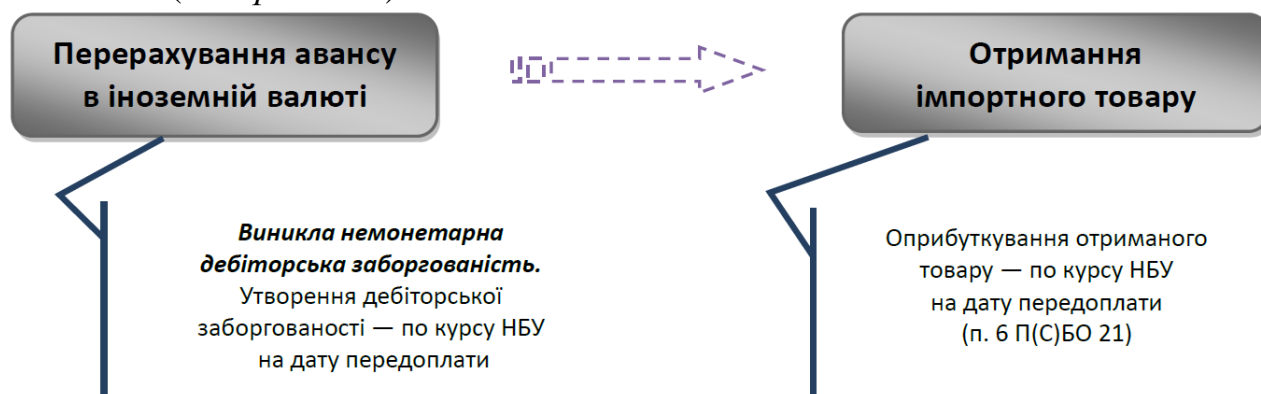

Рис. 2. Особливості перерахунку операції в інвалюті в гривні в разі здійснення авансової оплати в інвалюті за товар

Аналогічна ситуація буде й під час отримання попередньої (авансової) оплати в інвалюті за товари (експорт) (*див. рис. 3*).

Рис. 3. Особливості перерахунку операції в іноземній валюті в гривні в разі отримання авансової оплати в іноземній валюті від покупця

3. Дати відповіді на тестові запитання (вірний варіант відповіді лише один).

1) Порядок відображення операцій в іноземній валюті в бухгалтерському обліку визначений нормами:

1. П(С)БО 35 "Податкові різниці"
2. П(С)БО 21 "Вплив змін валютних курсів".
3. НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"
4. П(С)БО 12 "Фінансові інвестиції"
5. не регулюється жодним П(С)БО

2) Принцип бухгалтерського обліку, згідно з яким вимірювання і узагальнення всіх господарських операцій здійснюється в єдиній грошовій одиниці – гривні:

1. Нарахування та відповідності доходів і витрат
2. Історичної (фактичної) собівартості
3. превалювання сутності над формою
4. єдиний грошовий вимірник
5. всі відповіді вірні

3) Первинне визнання валютної операції проводиться на наступні дати:

1. визнання одержаних активів, в тому числі іноземної валюти, дебіторської заборгованості;
2. визнання зобов'язань (кредиторської заборгованості);
3. визнання власного капіталу;
4. визнання доходів і витрат.
5. Всі відповіді вірні

4) Статті балансу згідно з нормами П(С)БО 21 поділяються:

1. монетарні і гривневі
2. гривнені і негривневі
3. монетарні і немонетарні
4. немонетарні і негривневі
5. правильна відповідь 2 і 3

5) Статті балансу, які відображають грошові кошти, а також такі активи і зобов'язання, які будуть одержані або сплачені у фіксованій (або визначеної) сумі грошей або їх еквівалентів:

1. гривневі
2. монетарні
3. гривневі і монетарні
4. немонетарні
5. монетарні і немонетарні

6) До монетарних статей відносяться:

1. активи і пасиви
2. оборотні активи, необоротні активи, власний капітал
3. активи і власний капітал
4. власний капітал і позиковий капітал
5. активи, власний капітал і позиковий капітал

7) Зміна валютного курсу безпосередньо впливає:

1. на монетарні статті
2. на немонетарні статті
3. на монетарні і немонетарні статті
4. не впливає на жодні статті
5. в окремих випадках на немонетарні статті

8) До немонетарних статей слід відносити:

1. Активи: основні засоби; нематеріальні активи; капітальні інвестиції; запаси, дебіторська заборгованість, що підлягає погашенню шляхом отримання товарів (робіт, послуг).
2. власний капітал: зареєстрований капітал, резервний капітал, додатковий капітал, нерозподілений прибуток;
3. власний капітал: неоплачений статутний капітал
4. позиковий капітал: довгострокові й поточні позики, погашення яких буде відбуватися не в грошовій формі
5. правильні відповіді 1,2,4

9) Правило відображення авансів в іноземній валюті стверджує, що сума авансу, одержаного від інших осіб, при включенні до складу доходу звітного періоду, перераховується у валюту звітності із застосуванням валютного курсу:

1. на дату сплати постачальником
2. на дату отримання авансу
3. на дату, обговорену між обома сторонами
4. найвищого курсу протягом наступних 3 днів після отримання авансу
5. правильна відповідь відсутня

10) Різниця між оцінками однакової кількості одиниць іноземної валюти при різних валютних курсах – це:

1. валютні різниці
2. витрати
3. дохід
4. курсові різниці
5. правильна відповідь 2 і 3

11) Залежно від виду діяльності, в ході якої виникають курсові різниці, вони поділяються:

1. операційні та неопераційні
2. фінансові та нефінансові
3. інвестиційні неінвестиційні
4. операційні, фінансові, інвестиційні
5. правильна відповідь відсутня

12) Операції з придбання валюти проводяться виключно на міжбанківському валютному ринку:

1. через посередників на вибір організації
2. через уповноважені банки, які купують іноземну валюту за дорученням клієнтів з метою її надання в межах України
3. через уповноважені банки, які купують іноземну валюту за дорученням клієнтів з метою її переказу за межі України
4. через інші організації та підприємства
5. через уповноважені спілки та фонди, які купують іноземну валюту за дорученням клієнтів

13) Суб'єкти підприємницької діяльності можуть купувати на Міжбанківському валютному ринку валюту з метою:

1. покриття витрат на службові відрядження за кордон
2. переказ за кордон пенсій, стипендій, аліментів
3. забезпечення виконання їх зобов'язань перед нерезидентами за імпортом товарів;
4. розрахунків по картках міжнародних платіжних систем
5. всі відповіді правильні

14) Документи, які НЕ є підставою для купівлі іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку України при розрахунках з нерезидентами за торговельними операціями:

1. акт (прийому-передачі тощо) або інший документ, який свідчить про надання послуг, виконання робіт, імпорту прав інтелектуальної власності;
2. документи, що передбачені для документарної форми розрахунків (акредитив, інкасо), вексельної форми розрахунків (вексель, яким резидент-

імпортер оформив заборгованість перед нерезидентом за зовнішньоторговельним договором).

3. усний договір

4. договір з нерезидентом, оформлений відповідно до вимог чинного законодавства України, або інший документ, який згідно з чинним законодавством України має силу договору

5. всі відповіді правильні

15) Підставою для купівлі валюти на міжбанківському валютному ринку при здійсненні неторговельних операцій є такі документи:

1. укладені трудові договори (контракти) з нерезидентами

2. заявки з розрахунком витрат на відрядження за кордон та на експлуатаційні витрати транспортних засобів, які виконують рейси за кордон;

3. угоди між поштовими адміністраціями про сплату за межі України поштових переказів

4. копії позовних заяв до суду або господарського суду в Україні за позовами, що подаються в іноземній валюті, із зазначенням ціни позову для сплати державного мита

5. всі відповіді вірні

16) Особливості відображення операцій з придбання валюти у бухгалтерському обліку:

1. грошові кошти в національній валюті, перераховані для придбання валюти, до моменту отримання валюти враховуються на рахунку 333 "Грошові кошти в дорозі в національній валюті";

2. грошові кошти в національній валюті, перераховані для придбання валюти, до моменту отримання валюти враховуються на рахунку 311 "Поточні рахунки в національній валюті";

3. грошові кошти в національній валюті, перераховані для придбання валюти, до моменту отримання валюти враховуються на рахунку 334 "Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті";

4. грошові кошти в національній валюті, перераховані для придбання валюти, до моменту отримання валюти враховуються на рахунку 312 "Поточні рахунки в ін. валюті";

5. грошові кошти в національній валюті, перераховані для придбання валюти, до моменту отримання валюти враховуються на рахунку 335 "Електронні гроші, номіновані в національній валюті";

17) Доходи чи витрати, які виникають в разі відмінності курсу валюти НБУ на дату зарахування від комерційного курсу продажу (МБВР), обліковують:

1. на рахунку 714 "Дохід від операційної курсової різниці" або на рахунку 945 "Втрати від операційної курсової різниці".

2. на рахунку 711 "Дохід від купівлі-продажу іноземної валюти" або на рахунку 942 "Витрати на купівлю-продаж іноземної валюти".

3. на рахунку 719 " Інші доходи від операційної діяльності" або на рахунку 949 " Інші витрати операційної діяльності".
4. на рахунку 744 " Дохід від неопераційної курсової різниці" або на рахунку 974 " Втрати від неопераційних курсових різниць".
5. правильна відповідь відсутня

18) вартість іноземної валюти, визначена за офіційним курсом національної валюти до іноземної валюти, на дату звітного балансу або на дату здійснення операції (залежно від того, яка дата настала пізніше):

1. Чиста вартість іноземної валюти
2. Балансова вартість іноземної валюти
3. Первісна вартість іноземної валюти
4. Облікова вартість іноземної валюти
5. відповідь 2 і 4 правильна

19) Відсоткова частина обов'язкового продажу іноземної валюти, отриманої від нерезидента валютної виручки:

1. не менше 25 %
2. 100 %
3. від 50 до 75%
4. 50 %
5. обов'язково продажу іноземної валюти нема

20) Випадки перерахунку монетарних статей:

1. дата балансу
2. дата здійснення розрахунків і дата балансу
3. лише за наказом керівника
4. дата здійснення розрахунків
5. перевірка органами податкової служби

ЗАВДАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДО ТЕМИ 4.

Облік та оподаткування імпорتنих операцій

Мета – засвоїти та удосконалити теоретичні знання та практичні навички обліку імпорتنих операцій порядком, оформлення вантажів та супровідних документів за сучасними вимогами нормативно-законодавчої бази бухгалтерського обліку та ЗЕД. Набути нові компетенції та вміння.

1. Поняття імпорتنих операцій та їх документальне оформлення
2. Оподаткування імпорتنих операцій
3. Бухгалтерський облік здійснення імпорتنих операцій
4. Методика формування вантажно митної декларації

Нормативно-правове забезпечення теми:

1. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 116.04.91р. № 959-12 зі змінами. Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 29 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
2. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. № 92-4 зі змінами. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
3. Наказ "Про затвердження Форми декларації митної вартості та Правил її заповнення", затв. Мінфін. України від 24.05.2012 № 599. URL: <http://sfs.gov.ua/baneryi/mitne-oformlennya/subektam-zed/kontrol-mitnoi-vartosti/62484.html>.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів" від 10.08.2000 р. № 193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>
5. Податковий кодекс України, затв. Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
6. Порядок декларування митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України, затв. Кабміном України від 28 серпня 2003 р. № 1375. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/2617408>.
7. Порядок обліку осіб, які під час провадження своєї діяльності є учасниками відносин, що регулюються законодавством України з питань митної справи», затв. Мінфіном України від 15.07.2015 № 552. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0241-16>.

Перелік завдань

1. **Ознайомитись з інформаційним забезпеченням питання, що виноситься на самостійне опрацювання.**

МАТЕРІАЛ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ

Процедура реєстрації суб'єкта ЗЕД

Суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності до моменту здійснення митного оформлення, повинен звернутись до митного органу (вантажного відділу або митного поста) за місцем своєї державної реєстрації і стати на облік. Згідно з "Порядком обліку осіб, що здійснюють операції з товарами», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 15.07.2015 № 552 (<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0241-16>), затвердженого Наказом ДМСУ від 31.05.1996 р. № 237, з метою постановки на облік суб'єкт господарської діяльності повинен представити оригінали та завірені ним копії наступних документів:

- 1) установчі документи;
- 2) свідоцтво про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності у виконавчому комітеті міської, районної в місті Ради за його

місцезнаходженням (місцем проживання); свідоцтво про реєстрацію представництва іноземного суб'єкта господарської діяльності в Україні;

3) довідка органів статистики про занесення суб'єктів підприємницької діяльності – юридичної особи до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПО) та присвоєння кодів території, форми власності;

4) довідка уповноваженого банку про наявність поточних рахунків у національній та іноземній валютах, прізвище, ім'я, по батькові головного бухгалтера підприємства, номери телефонів;

5) наказ по підприємству про призначення відповідальних працівників за роботу з митницею, їх прізвище, ім'я, по батькові, паспортні дані, зразки підписів, зразок печатки, яка використовується При оформленні документів в митних органах;

6) два примірники оригіналу "Облікової картки суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності", яка повинна бути заповнена за Допомогою комп'ютера або друкарської машинки; заповнення облікової картки від руки, а також внесення до неї виправлень не допускається.

Під час виконання митних процедур товарно-матеріальні цінності повинні зберігатися на митних складах. Виняток становлять товари, які потребують спеціальних умов зберігання чи спеціального обладнання, що відсутнє на митних складах. Видача товарно-матеріальних цінностей з митних складів можлива тільки після повного митного їх оформлення. Взагалі, строк тимчасового зберігання товарів на митному складі не може перевищувати трьох місяців.

Митне оформлення розпочинається після подання митному органу окремої митної декларації, а також усіх необхідних для здійснення митного контролю та оформлення документів.

Вантажна митна декларація (далі ВМД) – письмова заява встановленої форми, що подається митному органу і містить відомості про товари та транспортні засоби, які переміщуються через митний кордон України, митний режим, у який вони заявляються, а також іншу інформацію, необхідну для здійснення митного контролю, митного оформлення, митної статистики, нарахування податків, зборів та інших платежів.

Для підтвердження заявлених відомостей про митну вартість товарів, декларант подає:

- угоду (договір, контракт), на підставі якої здійснюється поставка товарів, і додатки до неї;

- рахунок - фактуру (інвойс) і банківські платіжні документи (якщо рахунок сплачено) або рахунок-проформу для умовно-вартісних угод (договорів, контрактів), а також інші платіжні та/або бухгалтерські документи, що підтверджують вартість товару; угоду (договір, контракт) про перевезення, транспортні та страхові документи;

- рахунок про сплату наданих транспортно-експедиційних послуг або офіційно завірену керівником і головним бухгалтером підприємства калькуляцію транспортних витрат у разі, якщо транспортні витрати не були включені до рахунка-фактури (інвойсу); пакувальні листи;

- ліцензію на ввезення (вивезення) товарів, імпорт (експорт) яких підлягає ліцензуванню;

- сертифікат про походження товару, сертифікат якості, безпеки тощо.

Протягом усього шляху переміщення товарів їх супроводжують документами, до яких відносять:

- транспортні накладні (автодорожня (CMR), залізнична (Rail Waybill), авіанакладна (Air Waybill), коносамент (Bill of Lading), товарно-транспортна накладна;

- пакувальні аркуші (Packing list);

- комерційні документи (комерційний рахунок (Commercial Invoice), рахунок-фактура (Invoice), рахунок-проформа (Proforma Invoice), рахунок-специфікація (Specified Invoice));

- сертифікати якості товару.

Методика заповнення митної декларації

Серед документів, що використовуються митними органами, основне місце займає митна декларація. На її застосуванні базується більшість технологій митного контролю та митного оформлення товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України.

З міжнародних документів (конвенцій), які регулюють питання застосування митної декларації, слід відзначити Міжнародну конвенцію про спрощення і гармонізацію митних процедур (Київську конвенцію), Конвенцію про спільну транзитну процедуру та Конвенцію про спрощення формальностей у торгівлі товарами.

Київська конвенція не містить конкретних форм та правил заповнення митних декларацій, проте відзначає, що письмова форма декларації на товари повинна відповідати типовій формі Організації Об'єднаних Націй, та містить ряд положень щодо застосування типів митних декларацій.

В Європейському Союзі були напрацьовані й уніфіковані загальні для членів Європейського Союзу правила застосування єдиних форм документів, що застосовувалися в митній та інших сферах, а також установлені єдині стандарти зі спрощення адміністративних процедур у торговельній діяльності.

Для успішної реалізації Угод про вільну торгівлю між Європейським Союзом і країнами-членами Європейської асоціації вільної торгівлі, а також для забезпечення єдиних правил проведення адміністративних процедур, було укладено Конвенцію, яка набрала чинності з 1 січня 1988 року. Конвенція встановлює заходи зі спрощення формальностей у торгівлі товарами між сторонами Конвенції і третіми країнами, зокрема шляхом уведення ЄАД.

ЄАД за формою, зразок якої наведено в Конвенції, підлягає використанню при будь-якій процедурі, пов'язаній з експортом, імпортом і транзитом, незалежно від виду і походження товарів. У залежності від обставин, ЄАД виступає в якості митної декларації про експорт, транзит або імпорт товарів. Окремо треба відмітити, що положення стосовно заповнення ЄАД при транзиті містить Конвенція про спільну транзитну процедуру, яка являє собою базовий

міжнародний договір між Європейським Союзом та кількома європейськими країнами – членами Європейської асоціації вільної торгівлі.

Конвенцією встановлено різні варіанти використання форм бланку ЄАД, які можна поділити на дві групи, а саме повне використання системи або роздільне використання.

Форма бланку ЄАД являє собою зброшурований комплект із восьми екземплярів на самокопіювальному папері. Однак, у випадку оформлення ЄАД з використанням державної або приватної комп'ютерної системи обробки декларацій, бланк являє собою вже два зброшурованих комплекти, по чотири екземпляри в кожному, у яких кожний з примірників може мати подвійну функцію.

Відповідно до статті 76 Угоди про партнерство та співробітництво між Європейськими співтовариствами і Україною, яка набрала чинності 01.03.1998 року, метою співробітництва є забезпечення виконання усіх положень, що мають бути прийняті щодо торгівлі та торгівлі на основі взаємної вигоди та досягнення зближення української митної системи з митною системою Співтовариства. Крім іншого, співробітництво, зокрема, включає запровадження єдиного адміністративного документа.

З 01 січня 2008 року форми митної декларації, які застосовуються в Україні, приведені у відповідність до форми єдиного адміністративного документа, яка застосовується державами-членами Європейського Союзу і Європейської асоціації вільної торгівлі.

На даний час в Україні при декларуванні товарів використовуються форма бланку ЄАД, який являє собою комплект з чотирьох аркушів.

1 червня 2012 року набрав чинності новий Митний кодекс України. В його основу покладені положення міжнародних конвенцій, до яких приєдналась Україна. Як і Податковий кодекс, новий Митний кодекс зібрав у собі положення, які раніше містилися в різних законах та підзаконних актах.

В Митному кодексі України під терміном «митне оформлення» розуміється виконання митних формальностей, необхідних для випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення.

Митне оформлення розпочинається з моменту подання митному органу декларантом або уповноваженою ним особою митної декларації або документа, який відповідно до законодавства її замінює, та документів, необхідних для митного оформлення.

Митна декларація – це заява встановленої форми, в якій особою зазначено митну процедуру, що підлягає застосуванню до товарів, та передбачені законодавством відомості про товари, умови і способи їх переміщення через митний кордон України та щодо нарахування митних платежів, необхідних для застосування цієї процедури.

Митна декларація та інші документи можуть подаватися митному органу в електронному вигляді або на паперових носіях, які супроводжуються електронними копіями.

Декларанти подають до митниці разом з митною декларацією тільки рахунок та в окремих випадках декларацію митної вартості. Інші документи,

відомості про які зазначаються у митній декларації, можуть бути запитані митницею під час митного оформлення та протягом трьох років після завершення митного оформлення.

Потребує уваги те, що на сьогодні підприємці мають змогу самостійно фіксувати в електронних системах митниці дату та час подання ними митної декларації. Реєстрація МД, електронна копія якої введена до автоматизованої системи митного оформлення за допомогою інформаційного терміналу, здійснюється у термін, що не перевищує 1 годину з часу її введення до автоматизованої системи митного оформлення.

З моменту прийняття митним органом митної декларації вона є документом, що засвідчує факти, які мають юридичне значення, а декларант або уповноважена ним особа несе відповідальність за подання недостовірних відомостей, наведених у цій декларації.

Декларант залежно від митних формальностей, установлених Кодексом для митних режимів, та заявленої мети переміщення вносить до митної декларації такі відомості, у тому числі у вигляді кодів:

1) заявлений митний режим, тип декларації та відомості про особливості переміщення;

2) відомості про декларанта, уповноважену особу, яка склала декларацію, відправника, одержувача, перевізника товарів і сторони зовнішньоекономічного договору (контракту) або іншого документа, що використовується в міжнародній практиці замість договору (контракту), а в разі якщо зовнішньоекономічний договір (контракт) укладено на підставі посередницького договору, - також про іншу, крім сторони зовнішньоекономічного договору (контракту), сторону такого посередницького договору;

3) відомості про найменування країн відправлення та призначення;

4) відомості про транспортні засоби комерційного призначення, що використовуються для міжнародного перевезення товарів та/або їх перевезення митною територією України під митним контролем, та контейнери;

5) відомості про товари:

а) найменування;

б) звичайний торговельний опис, що дає змогу ідентифікувати та класифікувати товар;

в) торговельна марка та виробник товарів (за наявності у товаросупровідних та комерційних документах);

г) код товару згідно з УКТ ЗЕД;

г) найменування країни походження товарів (за наявності);

д) опис упаковки (кількість, вид);

е) кількість у кілограмах (вага брутто та вага нетто) та інших одиницях виміру;

є) фактурна вартість товарів;

ж) митна вартість товарів та метод її визначення;

з) відомості про уповноважені банки декларанта;

и) статистична вартість товарів;

б) відомості про нарахування митних та інших платежів, а також про застосування заходів гарантування їх сплати:

а) ставки митних платежів;

б) застосування пільг зі сплати митних платежів;

в) суми митних платежів;

г) офіційний курс валюти України до іноземної валюти, у якій складені рахунки, на день подання митної декларації;

г) спосіб і особливості нарахування та сплати митних платежів;

д) спосіб забезпечення сплати митних платежів (у разі застосування заходів гарантування їх сплати);

7) відомості про зовнішньоекономічний договір (контракт) або інший документ, що використовується в міжнародній практиці замість договору (контракту), та його основні умови;

8) відомості, що підтверджують дотримання встановлених законодавством заборон та обмежень щодо переміщення товарів через митний кордон України;

9) відомості про документи, передбачені частиною третьою статті 335 цього Кодексу;

10) довідковий номер декларації (за бажанням декларанта).

Перелік відомостей, що підлягають внесенню до митних декларацій, обмежується лише тими відомостями, які є необхідними для цілей справляння митних платежів, формування митної статистики, а також для забезпечення додержання вимог Кодексу та інших законодавчих актів.

Митний орган відмовляє у прийнятті митної декларації виключно з таких підстав:

1) митна декларація не містить усіх відомостей або подана без документів, передбачених Кодексом;

2) електронна митна декларація не містить встановлених законодавством обов'язкових реквізитів;

3) митну декларацію подано з порушенням інших вимог, встановлених цим Кодексом.

Відмова митного органу у прийнятті митної декларації повинна бути вмотивованою, а про причини відмови має бути письмово повідомлено декларанта.

Вимоги до оформлення і використання митних декларацій, на підставі яких декларуються товари, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України підприємствами, та інші товари, що відповідно до законодавства України декларуються шляхом поданням митної декларації, передбаченої для підприємств, а також порядок внесення змін до митних декларацій, їх відкликання та визнання недійсними об'єднані у Положенні про митні декларації, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 450 (зі змінами).

Правила заповнення граф митних декларацій на бланках єдиного адміністративного документа форми МД-2, додаткових аркушів до нього форми МД-3, специфікації форми МД-8, порядок унесення відомостей до доповнення форми МД-6, випадки застосування специфікації, а також порядок оформлення,

розподілу та використання аркушів МД форм МД-2, МД-3, МД-6, МД-8 визначено Порядком заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа, затвердженим наказом Мінфіну від 30.05.2012 № 651, зареєстрованим у Мін'юсті 14.08.2012 за № 1372/21684 (далі – Порядок).

Передбачені Порядком правила також поширюються на застосування митних декларацій на бланках ЄАД, додаткових аркушів, доповнення і специфікації, виготовлених за допомогою комп'ютера, та електронних митних декларацій.

Бланки ЄАД використовуються для оформлення митних декларацій (митної декларації, заповненої у звичайному порядку, попередньої, тимчасової, періодичної та додаткової митних декларацій), передбачених Кодексом.

Митна декларація на бланку ЄАД заповнюється з використанням форми МД-2, до якої у разі потреби можуть додаватися доповнення форми МД-6 та додаткові аркуші форми МД-3 або специфікація форми МД-8.

В одній митній декларації на бланку єдиного адміністративного документа може бути задекларовано не більш як 999 товарів.

Електронна митна декларація складається з полів електронного документа, що відповідають формам митних декларацій на паперовому носії, та засвідчується електронним цифровим підписом особи, яка її склала.

Форма МД-2 – основний аркуш митної декларації, який містить загальні відомості про характер поставки, реквізити контрагентів, відомості про декларанта та характеристики одного товару, який зазначено в цьому аркуші. За наявності в одній переміщуваній партії товарів декількох найменувань МД-2 використовується як перший аркуш декларації.

Загалом бланк форми МД-2 містить графи з 1 до 56 і розділи, позначені латинськими літерами А, В, С, D/J, E/J, G, H, I.

Графи А, С, D/J, E/J, F, G, I митної декларації заповнюються посадовими особами митних органів, інші графи митної декларації заповнюються декларантом. В окремих випадках, визначених Порядком, до зазначених граф митної декларації частина відомостей може вноситися декларантом, а посадові особи митних органів можуть вносити відомості, що належать до компетенції митних органів, до інших граф митної декларації.

Четвертий аркуш митної декларації значно відрізняється від перших трьох за своїм змістом та наповненням. У ньому відсутні графи 7, 9-13, 16, 20, 22-24, 26, 28-30, 34, 36, 37, 39, 41-43, 45-49, а також літерні розділи В та E/J (використовується тільки в першому аркуші).

З іншого боку, на відміну від перших трьох, цей бланк додатково містить графи: на лицьовому боці аркушу це графа 55 «Перевантаження» та літерний розділ F «Підтвердження компетентних органів», а на звороті аркушу це графа 56 «Інші пригоди при перевезенні» та літерні розділи G «Підтвердження компетентних органів», H «Наступний контроль» та I «Контроль митного органу призначення».

Четвертий аркуш призначений для переміщення товарів між митницями і в ньому, за міжнародною практикою, наводиться мінімум інформації, потрібної для такого переміщення.

Форма МД-3 – додатковий аркуш митної декларації, який використовується одночасно з аркушем форми МД-2. Один додатковий аркуш дає можливість задекларувати товари не більше трьох найменувань.

На додаткових аркушах форми МД-3 зазначаються відомості про:

товари, що мають різні коди згідно з УКТЗЕД;

товари з однаковим кодом згідно з УКТЗЕД, які мають різні дані (країну походження, ознаки та характеристики, що впливають на застосування ставок ввізного (вивізного), особливих видів мита, акцизного податку, податку на додану вартість);

інші товари у випадках, визначених Порядком.

Форма МД-6 – доповнення, яке застосовується з єдиним адміністративним документом форми МД-2 і додатковим аркушем форми МД-3.

Доповнення форми МД-6 використовується у разі, коли в будь-якій графі форми МД-2, МД-3 або МД-8 митної декларації на паперовому носії не вистачає місця для внесення необхідних відомостей декларантом або для проставлення службових відміток чи внесення відомостей посадовою особою митного органу.

Додаткові аркуші форми МД-3, доповнення форми МД-6 та специфікації форми МД-8 у разі їх застосування є невід'ємною частиною митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа форми МД-2.

2. Відповіді у письмовій формі у вигляді повідомлення на запитання:

1. Які первинні документи застосовуються в зовнішньоекономічній діяльності?
2. Яку інформацію містить сертифікат походження товару?
3. Основні вимоги до проведення процедур декларування.

3. Дати відповіді на тестові запитання(вірний варіант відповіді лише один).

1. Які із перелічених характеристик не відображає поняття «імпорту» відповідно до ЗУ «Про зовнішньоекономічну діяльність»?

- 1) Передбачає оплату у негрошовій формі;
- 2) Необов'язковим є ввезення товарів на територію України;
- 3) Замовлений товар може бути використаний для власного споживання за межами території України;

4) Завезений товар був раніше експортований цією ж організацією;

5) Купівля товарів українським суб'єктом ЗЕД.

2. Момент перетину товаром митного кордону України або переходу права власності на товар, що імпортується, від продавця до покупця називається (ЗУ «Про зовнішньоекономічну діяльність»):

1. Момент здійснення експорту (імпорту);
2. Момент здійснення експортного (імпортного) контракту;
3. Момент заключення зовнішньоекономічного договору;

4. Момент продажу (купівлі) товару від іноземного постачальника;
5. Момент виконання обов'язків відповідно до зовнішньоекономічного договору.

3. До обов'язкових документів при перетині ТМЦ кордону не належать:

1. Митна декларація.
2. Товарно-транспортні документи.
3. Контракт.
4. Розрахункові документи про сплату податків та зборів.
5. Установчі документи.

4. Протягом якого терміну після здійснення авансового платежу або виставлення векселя, товар повинен надійти до замовника? (визначено Постановою НБУ «Про затвердження Інструкції про порядок здійснення контролю за експортними, імпорнтними операціями» №136 враховуючи останні зміни від 23.06.2015).

1. 90 днів.
2. 180 днів.
3. 240 днів.
4. 360 днів.
5. 36 днів.

5. Повідомлення про списання коштів з рахунку банку на користь нерезидента не містить такої інформації:

1. Назва нерезидента та банк нерезидента.
2. № договору та № акредитиву.
3. Валюта платежу.
4. Сума списаних коштів.

5. Банківські реквізити особистих рахунків всіх власників істотної участі організації.

6. Операції із ввезення на митну територію України товарів у митному режимі імпорту оподатковуються податком за ставкою ПДВ у розмірі:

1. 20 %
2. 15 %.
3. 7 %.
4. 20 %, 7 %.
5. 15 %, 7 %.

7. В Україні не застосовуються такі види мита:

1. Ввізне.
2. Вивізне.
3. Індивідуальне.
4. Сезонне.
5. Спеціальне.

8. В Україні застосовуються такі види ставок мита:

1. Адвалорна, індивідуальна, комбінована.
2. Адвалорна, спеціальна, комбінована.
3. Адвалорна, специфічна, комбінована.
4. Специфічна, сезонна, комбінована.

5. Антидемпінгова, специфічна, адвалерна.
9. Облік розрахунків з контрагентами по імпорту ведеться на рахунок:
 1. 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».
 2. 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».
 3. 31 «Рахунки в банках».
 4. 35 «Поточні фінансові інвестиції».
 5. 28 «Товари».
10. До завдань бухгалтерського обліку імпорту не належать:
 1. дотримання вимог валютного і митного законодавства.
 2. формування достовірної інформації про рух імпортних товарів.
 3. формування достовірної інформації про курсові різниці.
 4. перевірка правильності документального оформлення товарних і розрахункових операцій.
 5. формування достовірної інформації про складський облік.
11. Якщо в процесі імпорту першою подією є оплата, то первісна вартість імпортованого товару визначається як:
 1. сума авансу (попередньої оплати) в іноземній валюті, надана іншим особам у рахунок платежів для придбання активів із застосуванням валютного курсу на дату сплати авансу.
 2. сума авансу (попередньої оплати) в іноземній валюті, надана іншим особам у рахунок платежів для придбання активів із застосуванням валютного курсу на дату балансу.
 3. сума авансу (попередньої оплати) в іноземній валюті, надана іншим особам у рахунок платежів для придбання активів із застосуванням валютного курсу на дату надходження товару.
 4. сума авансу (попередньої оплати) в іноземній валюті, надана іншим особам у рахунок платежів для придбання активів із застосуванням валютного курсу, домовленого у контракті.
 5. сума авансу (попередньої оплати) в іноземній валюті, надана іншим особам у рахунок платежів для придбання активів із застосуванням середньозваженого валютного курсу на дату оплати та дату надходження товару.
12. Якщо імпортується товар, авансова оплата за який перераховується поетапно з різними курсами НБУ, то первісна вартість імпортних товарів визначатиметься:
 1. вартість одержаних активів (робіт, послуг) визнається за сумою авансових платежів із застосуванням валютного курсу на дату першого надходження.
 2. вартість одержаних активів (робіт, послуг) визнається за сумою авансових платежів із застосуванням валютного курсу на дату останнього надходження.
 3. вартість одержаних активів (робіт, послуг) визнається за сумою авансових платежів із застосуванням валютних курсів, виходячи з послідовності здійснення авансових платежів.

4. вартість одержаних активів (робіт, послуг) визнається за сумою авансових платежів із застосуванням валютного курсу на дату заключення договору.

5. вартість одержаних активів (робіт, послуг) визнається за сумою авансових платежів із застосуванням валютного курсу, визначеного сторонами в контракті.

13. Якщо перша подія імпорту – отримання (оприбуткування) імпортного товару, то його первісна вартість визначається:

1. із застосуванням курсу НБУ на дату отримання (оприбуткування) товару.

2. із застосуванням курсу НБУ на дату, визначену в договорі.

3. із застосуванням курсу НБУ на дату укладення договору.

4. із застосуванням курсу НБУ на дату балансу.

5. на основі справедливої вартості подібних товарів українського зразка.

14. Що не належить до реімпортних операцій:

1. повернення забракованих покупцем товарів.

2. повернення товарів, не реалізованих на аукціонах.

3. повернення з-за кордону вітчизняних товарів з виставок та ярмарків.

4. повернення товарів через консигнаційні склади.

5. повернення покупцем товарів через невідповідність стандартам якості.

15. Разовий дозвіл, що має іменний характер і видається для здійснення кожної окремої операції конкретним суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності на період не менший, ніж той, що є необхідним для здійснення експортної (імпоротної) операції – це ...

1. Ліцензія експортна (імпортна).

2. Ліцензія разова (індивідуальна).

3. Патент.

4. Ліцензія ЗЕД.

5. Сертифікат якості.

16. Що серед переліченого не належить до особливих умов запровадження ліцензування імпорту:

1. різкого погіршення стану платіжного балансу та зовнішніх платежів.

2. різкого скорочення або мінімального розміру золотовалютних резервів.

3. необхідності забезпечення захисту патентів, торгових марок та авторських прав.

4. необхідності застосування заходів у відповідь на дискримінаційні та/або недружні дії інших держав, митних союзів або економічних угруповань.

5. законодавчі ініціативи представників уряду України.

17. Яку частку вартості зовнішньоекономічного контракту не може перевищувати встановлений НБУ розмір сум попередніх імпортних депозитів?

1. 20 %.

2. 30 %.

3. 40 %.

4. 50 %.

5. 60 %.

18. Протягом якого терміну відкривається попередній імпортерський депозит?

1. не пізніше як через три робочих дні з моменту набрання договором (контрактом) юридичної сили.

2. за 30 календарних днів до дати відвантаження продукції.

3. не пізніше як через 10 робочих днів з моменту набрання договором (контрактом) юридичної сили.

4. визначається індивідуально для суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.

5. в день укладення договору.

19. Забороняється застосування режиму попередніх імпортерських депозитів щодо товарів:

1. що надходять з митної території держави, за якими визнано офшорний статус.

2. до яких запроваджується режим ліцензування і квотування імпорту.

3. надходження яких на митну територію України порушує захист патентів, прав на торгову марку та авторських прав.

4. які порушують систему захисту життя, здоров'я людини, тварин або рослин, навколишнього природного середовища, громадської моралі, національного багатства художнього, історичного чи археологічного значення або захисту прав інтелектуальної власності, а також відповідно до вимог державної безпеки.

5. всіх товарів, до яких застосовується нульова ставка податку на додану вартість.

20. Яка із господарських операцій відображає результат зменшення курсу для імпортера?

1. Д-т 945 К-т 632.

2. Д-т 632 К-т 714.

3. Д-т 902 К-т 28.

4. Д-т 377 К-т 311.

5. Д-т 281 К-т 632.

ЗАВДАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДО ТЕМИ 5.

Облік та оподаткування експортних операцій

Мета – засвоїти та удосконалити теоретичні знання та практичні навички обліку експортних операцій. Набути нові компетенції та вміння.

1. Поняття, умови, документальне оформлення експортних операцій.
2. Бухгалтерський облік експортних операцій.
3. Особливості оподаткування експортних операцій.
4. Міжнародні стандарти якості продукції та послуг, що пропонуються на експорт.

Нормативно-правове забезпечення теми:

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 11.04.91р. № 959-12 зі змінами. Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 29 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
2. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. № 92-4 зі змінами. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затв. нак. Міністерства України від 29.11.99 р. № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів" від 10.08.2000 р. № 193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>
5. Податковий кодекс України, затв. Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
6. Порядок декларування митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України, затв. Кабміном України від 28 серпня 2003 р. № 1375. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/2617408>.
7. Порядок заповнення податкової накладної, затв. нак. Міністерства України від 31.12.2015 р. № 1307. № <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0137-16#Text>

Перелік завдань

1. **Ознайомитись з інформаційним забезпеченням питання, що виноситься на самостійне опрацювання.**

МАТЕРІАЛ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ

Методика формування митної вартості експортного товару

Законодавство України з питань митної оцінки відповідно до зобов'язань, взятих Україною при вступі до Світової організації торгівлі, приведено у відповідність із нормами і стандартами, передбаченими міжнародними угодами.

Питання визначення митної вартості є надзвичайно важливим, адже цей показник використовується в низці випадків, зокрема для нарахування митних платежів, застосування заходів державного регулювання ЗЕД, ведення митної статистики та для розрахунку податкового зобов'язання, визначеного за результатами документальної перевірки.

У цьому матеріалі розглянемо порядок визначення митної вартості товарів, які ввозяться в митному режимі імпорту, та наведемо методи її визначення.

Порядок та методи визначення митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України, встановлено розділом III Митного кодексу та

ґрунтуються на положеннях ст. VII Генеральної угоди з тарифів та торгівлі (далі – ГАТТ) та Угоди про застосування ст. VII ГАТТ.

Митною вартістю товарів, які переміщуються через митний кордон України, є вартість товарів, що використовується для митних цілей і ґрунтується на ціні, що фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари.

Заявлення вартості товару

Митну вартість товарів декларант або уповноважена ним особа заявляє під час їх декларування. При цьому декларант або уповноважена ним особа зобов'язаний заявляти митну вартість, визначену ним самостійно, у тому числі за результатами консультацій з митницею ДФС, або скориговану за результатами контролю, здійсненого митницею ДФС; подавати митниці ДФС достовірні відомості про визначення митної вартості, які повинні ґрунтуватися на об'єктивних, документально підтверджених даних, що піддаються обчисленню; нести всі додаткові витрати, пов'язані з коригуванням митної вартості або наданням додаткової інформації.

Коригування вартості: хто і коли?

Рішення про коригування заявленої митної вартості товарів, які ввозяться у митному режимі імпорту, контролюючий орган приймає у письмовій формі під час здійснення контролю правильності визначення митної вартості цих товарів як до, так і після їх випуску, якщо виявлено, що заявлено неповні або недостовірні відомості про митну вартість товарів, у тому числі неправильно визначено митну вартість товарів. Так, відмову у митному оформленні товарів за заявленою декларантом або уповноваженою ним особою митною вартістю може бути надано у разі:

- неправильно проведеного декларантом або уповноваженою ним особою розрахунку митної вартості;
- неподання декларантом або уповноваженою ним особою документів згідно з переліком та відповідно до умов, зазначених у частинах другій — четвертій ст. 53 Митного кодексу, або відсутності у цих документах всіх відомостей, що підтверджують числові значення складових митної вартості товарів, чи відомостей щодо ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари;
- невідповідності обраного декларантом або уповноваженою ним особою методу визначення митної вартості товару умовам, наведеним у главі 9 Митного кодексу;
- надходження до контролюючого органу документально підтвердженої офіційної інформації органів доходів і зборів інших країн щодо недостовірності заявленої митної вартості.

Також контролюючий орган з метою здійснення контролю правильності визначення митної вартості товарів має право проводити в порядку, визначеному у статтях 345 та 354 Митного кодексу, перевірки правильності визначення митної вартості товарів після їх випуску. У цьому разі рішення щодо правильності визначення заявленої у митних деклараціях митної вартості товарів окремими документами не оформляються, а зазначаються в акті про результати перевірки (частина 14 ст. 354 Митного кодексу).

Чи можливо скасувати рішення про коригування?

Оскарження рішень контролюючого органу про коригування заявленої митної вартості здійснюється в порядку, визначеному главою 4 Митного кодексу, тобто як в адміністративному (адміністративне оскарження), так і в судовому.

Крім того, відповідно до частин дев'ятої та десятої ст. 55 вищезазначеного Кодексу протягом 80 днів з дня випуску товарів у вільний обіг за умови сплати митних платежів згідно з митною вартістю цих товарів, визначеною декларантом або уповноваженою ним особою, та надання гарантій відповідно до розділу X цього Кодексу, декларант може надати додаткові документи для підтвердження заявленої ним митної вартості. Контролюючий орган розглядає такі документи і протягом п'яти робочих днів з дати їх подання виносить письмове рішення щодо визнання заявленої митної вартості та скасовує рішення про коригування заявленої митної вартості або надає обґрунтовану відмову декларанту.

Якщо протягом зазначеного строку контролюючим органом не надано обґрунтованої відмови у визнанні заявленої митної вартості з урахуванням додаткових документів, вважається, що декларантом або уповноваженою ним особою митну вартість товарів визначено правильно. У цьому разі контролюючий орган скасовує рішення про коригування заявленої митної вартості, а надана фінансова гарантія повертається (вивільняється) у порядку та строки, визначені Митним кодексом.

Методи визначення митної вартості

Відповідно до ст. 57 Митного кодексу визначення митної вартості товарів, які ввозяться відповідно до митного режиму імпорту, здійснюється за такими методами:

- за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції)
- за ціною договору щодо ідентичних товарів;
- за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів;
- на основі віднімання вартості;
- на основі додавання вартості (обчислена вартість);
- резервний

Кожний наступний метод застосовується лише у разі, якщо митна вартість товарів не може бути визначена шляхом застосування попереднього методу. Застосуванню другорядних методів передує процедура консультацій між контролюючим органом та декларантом або уповноваженою ним особою. Методи на основі віднімання та додавання вартості (обчислена вартість) можуть застосовуватися у будь-якій послідовності на прохання декларанта або уповноваженої ним особи.

Основний метод

Митною вартістю товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту, є ціна, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за товари, якщо вони продаються на експорт в Україну, скоригована у разі потреби відповідно до вимог Митного кодексу. Такою ціною

вважається загальна сума всіх платежів, які були здійснені або повинні бути здійснені покупцем оцінюваних товарів продавцю або на користь продавця через третіх осіб або пов'язаних з продавцем осіб для виконання зобов'язань продавця. Платежі необов'язково мають бути здійснені у вигляді переказу грошей. Такі платежі можуть бути здійснені шляхом акредитива, інкасування або за допомогою інших розрахунків (вексель, передача цінних документів тощо).

Розрахунки здійснюються лише на основі об'єктивних даних, що підтверджуються документально та піддаються обчисленню. При визначенні митної вартості до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари, додаються такі витрати (складові митної вартості), якщо вони не включалися:

- витрати, понесені покупцем (комісійні та брокерська винагорода; вартість ящиків тари (контейнерів), в яку упаковано товар, вартість упаковки або вартість пакувальних матеріалів та робіт, пов'язаних з пакуванням);
- належним чином розподілена вартість сировини, матеріалів, деталей, напівфабрикатів, комплектувальних виробів, інструментів тощо, які увійшли до складу оцінюваних товарів, якщо вони поставляються прямо чи опосередковано покупцем безоплатно або за зниженими цінами;
- роялті та інші ліцензійні платежі, що стосуються оцінюваних товарів та які покупець повинен сплачувати прямо чи опосередковано як умову продажу оцінюваних товарів (Порядок включення до ціни розрахунку роялті та ліцензійних платежів затверджено постановою № 446);
- відповідна частина виручки від будь-якого подальшого перепродажу товарів, їх використання або розпорядження, яка прямо чи опосередковано йде на користь продавця;
- витрати на транспортування оцінюваних товарів до аеропорту, порту або іншого місця ввезення;
- витрати на навантаження, розвантаження та обробку оцінюваних товарів, пов'язані з їх транспортуванням до місця ввезення;
- витрати на страхування товарів.

Включати до ціни інші витрати не допускається.

При продажу товарів між пов'язаними особами основний метод може використовуватись, якщо декларант доведе, що така вартість є близькою до вартості операції при продажу непов'язаним покупцям ідентичних чи подібних (аналогічних) товарів або митної вартості ідентичних чи подібних (аналогічних) товарів (визначених відповідно до статті 62 або 63 Митного кодексу).

Вартість операції з ідентичними товарами

У разі якщо митна вартість товарів не може бути визначена за першим методом, за основу береться вартість операції з ідентичними товарами, що продаються на експорт в Україну з тієї самої країни і час експорту яких збігається з часом експорту оцінюваних товарів або є максимально наближеним до нього. При цьому під ідентичними слід розуміти товари, однакові за всіма ознаками з оцінюваними товарами, у тому числі за фізичними

характеристиками, якістю та репутацією на ринку, країною виробництва та виробником.

Важливо, що ціна договору щодо ідентичних товарів береться за основу для визначення митної вартості товарів, якщо ці товари ввезено приблизно в тій самій кількості та на тих самих комерційних рівнях, що й оцінювані товари. У разі відсутності такого продажу використовується вартість операції з ідентичними товарами, що продавалися в іншій кількості або на інших комерційних рівнях, але при цьому їх ціна коригується з урахуванням зазначених розбіжностей незалежно від того, до чого вони ведуть — до збільшення чи до зменшення вартості.

У випадку коли для цілей застосування зазначеного методу визначення митної вартості виявляється більш як одна вартість договору щодо ідентичних товарів, для визначення митної вартості оцінюваних товарів використовується найменша така вартість.

Вартість операції з подібними (аналогічними) товарами

Якщо ж і попередній метод застосувати неможливо, за митну вартість береться прийнята митним органом вартість операції з подібними (аналогічними) товарами, які продано на експорт в Україну (причому час експорту має збігатися або бути максимально наближеним до нього). Під подібними (аналогічними) розуміються товари, які хоч і не однакові за всіма ознаками, але мають схожі характеристики і складаються зі схожих компонентів, завдяки чому виконують однакові функції порівняно з товарами, що оцінюються, та вважаються комерційно взаємозамінними.

При цьому аналогічно вищезазначеному випадку в разі якщо для цілей застосування цього методу виявляється більш як одна вартість договору щодо подібних (аналогічних) товарів, для визначення митної вартості оцінюваних товарів використовується найменша така вартість.

Методи визначення митної вартості шляхом віднімання або додавання вартості

Наступним застосовується метод визначення митної вартості шляхом віднімання вартості. За цим методом, якщо оцінювані або ідентичні чи подібні (аналогічні) імпорتنі товари продаються в Україні у незмінному стані, для визначення митної вартості береться ціна одиниці такого товару за умови вирахування (якщо вони можуть бути виділені) витрат на виплату комісійних, звичайних витрат, понесених в Україні на навантаження, вивантаження, транспортування, страхування та інших пов'язаних з такими операціями витрат, сум податків, що підлягають сплаті в Україні.

Статтею 63 Митного кодексу передбачено застосування методу визначення митної вартості товарів шляхом додавання вартості (обчислена вартість). Для визначення митної вартості товарів цим методом за основу береться інформація, надана виробником оцінюваних товарів про їх вартість, яка має складатися із сум:

- вартості матеріалів та витрат, понесених виробником при виробництві оцінюваних товарів (така інформація повинна ґрунтуватися на комерційних рахунках виробника за умови, що такі рахунки сумісні із загально визнаними

принципами бухгалтерського обліку, які застосовуються в країні, де ці товари виробляються);

- обсягу прибутку та загальних витрат, що дорівнює сумі, яка зазвичай відображається під час продажу товарів того самого класу або виду, що й оцінювані;
- загальних витрат при продажу в Україну з країни вивезення товарів, тобто витрат на завантаження, розвантаження та обробку оцінюваних товарів, їх транспортування до аеропорту, порту або іншого місця ввезення на митну територію України, витрат на страхування цих товарів.

Визначення митної вартості товарів за методом оцінки на основі віднімання вартості здійснюється у тому разі, якщо оцінювані, ідентичні чи подібні (аналогічні) товари продаватимуться (відчужуватимуться) на митній території України у незмінному стані.

У разі застосування методу віднімання вартості береться реалізаційна ціна на ідентичні (аналогічні) товари, яка склалася на внутрішньому ринку, після чого віднімаються витрати до моменту перетину кордону.

У разі додавання вартості проводиться калькуляція вартості товару, що імпортується (вартість матеріалів і витрат, витрат на навантаження, розвантаження, транспортування, страхування до місця перетину митного кордону України, прибутку тощо).

Резервний метод

Статтею 64 Митного кодексу передбачено застосування так званого резервного методу. Відповідно до нього митна вартість товарів визначається з використанням способів, які не суперечать законам України і є сумісними з відповідними принципами і положеннями ГАТТ.

Так, митна вартість, визначена за цим методом, повинна ґрунтуватися на раніше визначених (визначених) митних вартостях.

Крім того, за цим методом митна вартість не може бути визначена на підставі:

- ціни товарів українського походження на внутрішньому ринку;
- системи, яка передбачає прийняття для митних цілей вищої з двох альтернативних вартостей;
- ціни товарів на внутрішньому ринку країни-експортера;
- іншої вартості виробництва, ніж обчислена вартість, визначена для ідентичних або подібних (аналогічних) товарів (ст. 63 Митного кодексу);
- ціни товарів, що поставляються з країни-експортера до третіх країн;
- мінімальної митної вартості та довільної чи фіктивної вартості.

2. Здійснити порівняльний аналіз сертифікатів якості продукції, які діють на територіях потенційних зовнішніх ринків. Результати дослідження оформити у вигляді таблиці. Перелік країн див. завд. 3 практичної роботи 1. Результати дослідження презентувати на практичному занятті.

3. Дати відповіді на тестові запитання(вірний варіант відповіді лише

один).

1. У цілях оподаткування під експортом розуміються операції з:

- а) руху товарів, тимчасово вивезених за межу України з умовою їх повернення;
- б) продажу товарів, вивезених за межі України з метою їх споживання за її межами;
- в) купівлі товарів, ввезених на митну територію України з метою їх споживання у її межах;
- г) руху товарів, тимчасово ввезених на територію України з умовою їх повернення до країни, з якої вони були вивезені;
- д) правильна відповідь відсутня.

2. Залежно від предмета експорту митним органам надаються наступні документи:

- а) митна декларація, рахунки-фактури, інвойси, платіжні документи на переказ сум митних платежів та інших податків;
- б) митна декларація, товарно-супровідні документи (транспортні накладні), дозволи, сертифікати;
- в) митна декларація, товарно-супровідні документи (транспортні накладні), рахунки-фактури, інвойси, дозволи, сертифікати, платіжні документи на переказ сум митних платежів та інших податків;
- г) митна декларація, товарно-супровідні документи (транспортні накладні), рахунки-фактури, інвойси, дозволи, сертифікати, податкові накладні, платіжні документи на переказ сум митних платежів та інших податків;
- д) митна декларація, товарно-супровідні документи (транспортні накладні), рахунки-фактури, податкові накладні, платіжні документи на переказ сум митних платежів та інших податків.

3. Виручка резидентів підлягає зарахуванню на їх валютні рахунки в банках не пізніше ... з дати митного оформлення або з моменту підписання документа, що засвідчує виконання робіт, надання послуг, експорт прав інтелектуальної власності.

- а) 180 календарних днів;
- б) 180 робочих днів;
- в) 90 календарних днів;
- г) 90 робочих днів;
- д) 80 календарних днів.

4. Початком відліку законодавчо встановленого терміну розрахунків в іноземній валюті при експорті товарів є:

- а) наступний робочий день після дати митного оформлення (виписки вивізної митної декларації) продукції, що експортується;
- б) наступний календарний день після дати митного оформлення (виписки вивізної митної декларації) продукції, що експортується;

- в) наступний календарний день після дати відвантаження продукції зі складу експортера;
- г) наступний календарний день після дати оприбуткування покупцем експортованої продукції;
- д) наступний робочий день після дати відвантаження продукції зі складу експортера.

5. Початком відліку законодавчо встановленого терміну розрахунків в іноземній валюті при експорті робіт (послуг) є:

- а) наступний календарний день після дати підписання акту або іншого документа, що засвідчує виконання робіт (надання послуг), експорт прав інтелектуальної власності;
- б) наступний робочий день після дати підписання акту або іншого документа, що засвідчує виконання робіт (надання послуг), експорт прав інтелектуальної власності;
- в) дата підписання акту або іншого документа, що засвідчує виконання робіт (надання послуг), експорт прав інтелектуальної власності;
- г) дата підписання договору про експорт робіт (послуг);
- д) наступний календарний день після дати підписання договору про експорт робіт (послуг).

6. Порушення законодавчо встановленого терміну розрахунків в іноземній валюті при експортних операціях спричиняє стягнення пені за кожен день прострочення у розмірі:

- а) 0,9% від суми неоподаткованої виручки;
- б) 0,7 % від суми неоподаткованої виручки;
- в) 0,5% від суми неоподаткованої виручки;
- г) 0,3% від суми неоподаткованої виручки;
- д) 0,2% від суми неоподаткованої виручки.

7. Юридична особа може здійснювати експорт товарів у разі дотримання наступних умов:

- а) здійснення експортних операцій повинно бути передбачено статутними документами;
- б) контракт на експорт повинен відповідати всім вимогам, встановленим Положенням про форму зовнішньоекономічних договорів;
- в) при визначенні предмета експорту повинні бути враховані такі обмеження, як квотування і ліцензування експорту, визначені законодавством України;
- г) правильні відповіді а, б, в;
- д) правильна відповідь відсутня.

8. Виникнення дебіторської заборгованості контрагентів за експортними операціями відображається:

- а) по дебету рахунку 362 ;

- б) по кредиту рахунку 362;
- в) по дебету рахунку 632;
- г) по кредиту рахунку 632;
- д) по дебету рахунку 377.

9. При авансових розрахунках за експортними операціями доходи:

- а) визнаються та визначаються за курсом НБУ, встановленим на дату авансу;
- б) визнаються та визначаються за курсом НБУ, встановленим на дату відвантаження товарів, що експортуються;
- в) визнаються на дату авансу, але при цьому визначаються за курсом НБУ, встановленим на дату відвантаження товарів, що експортуються;
- г) визнаються на дату митного оформлення товарів, що експортуються, але при цьому визначаються за курсом НБУ, встановленим на дату авансу
- д) визнаються на дату відвантаження товарів, що експортуються, але при цьому визначаються за курсом НБУ, встановленим на дату авансу.

10. Мито сплачується за курсом на дату:

- а) підписання договору;
- б) сплати мита;
- в) відвантаження товару;
- г) експортування;
- д) отримання коштів від покупця.

11. Нарахування мита відображається кореспонденцією:

- а) Дт 362 Кт 642;
- б) Дт 93 Кт 377;
- в) Дт 702 Кт 642;
- г) Дт 90 Кт 642;
- д) Дт 90 Кт 377.

12. Позитивна курсова різниця відображається кореспонденцією:

- а) Дт 311 Кт 702;
- б) Дт 377 Кт 714;
- в) Дт 311 Кт 714;
- г) Дт 362 Кт 714;
- д) Дт 362 Кт 702.

13. Негативна курсова різниця відображається кореспонденцією:

- а) Дт 945 Кт 362;
- б) Дт 93 Кт 362;
- в) Дт 93 Кт 377;
- г) Дт 902 Кт 362;
- д) Дт 902 Кт 377.

14. Крім вартості товару, додатковими елементами контрактної вартості експортної продукції є:
- а) митний збір і мито;
 - б) транспортні витрати;
 - в) митний збір і транспортні витрати;
 - г) мито і транспортні витрати;
 - д) митний збір і мито, транспортні витрати.
15. Для узагальнення інформації про розрахунки з іноземними покупцями та іншими дебіторами використовується такий обліковий реєстр:
- а) Журнал № 1;
 - б) Журнал № 3;
 - в) Журнал № 4;
 - г) Журнал № 5;
 - д) Журнал № 7.
16. Відомості аналітичного обліку за рахунками про розрахунки з іноземними покупцями та іншими дебіторами ведуться:
- а) в національній валюті;
 - б) в іноземній валюті;
 - в) переважно в національній валюті, хоча можливо і в іноземній;
 - г) переважно в іноземній валюті, хоча можливо і в національній;
 - д) паралельно в національній і іноземній валютах.
17. Доходи, отримані/нараховані платником податку в іноземній валюті у зв'язку з продажем товарів, виконанням робіт, наданням послуг:
- а) відображаються в іноземній валюті;
 - б) перераховуються в національну валюту за курсом національної валюти до іноземної валюти, що діє в банку, де обслуговується експортер;
 - в) перераховуються в національну валюту за офіційним курсом НБУ національної валюти до іноземної валюти;
 - г) перераховуються в національну валюту за національної валюти до іноземної валюти, що діє в банку, де обслуговується покупець;
 - д) правильна відповідь відсутня.
18. У декларації про прибуток підприємства сума доходу від експортних операцій відображається:
- а) окремим рядком;
 - б) не відображається;
 - в) у складі сукупних доходів від продажу;
 - г) окремим рядком та у складі сукупних доходів від продажу;
 - д) правильна відповідь відсутня.

19. Базою оподаткування податком на додану вартість при експорті товарів (робіт, послуг) є:
- а) договірна ціна;
 - б) собівартість;
 - в) собівартість + вартість мита;
 - г) договірна ціна + витрати на транспортування;
 - д) собівартість + витрати на транспортування.
20. Операції з вивозу товарів за межі митної території України:
- а) не є об'єктом обкладення податком на додану вартість;
 - б) є об'єктом обкладення податком на додану вартість за ставкою 20 %;
 - в) є об'єктом обкладення податком на додану вартість за ставкою 0 %;
 - г) є об'єктом обкладення податком на додану вартість за ставкою 0 %, а для деяких категорій товарів – за ставкою 20%;
 - д) є об'єктом обкладення податком на додану вартість за ставкою 20 %, а для деяких категорій товарів – за ставкою 0%.

ЗАВДАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДО ТЕМИ 6.

Облік і оподаткування з тимчасового ввезення (вивезення) товарів

Мета – засвоїти та удосконалити теоретичні знання та практичні навички обліку товарів тимчасово ввезених на територію України. Набути нові компетенції та вміння.

1. Порядок митного оформлення операцій з тимчасового ввезення (вивезення) товарів.
2. Обліку операцій з тимчасового ввезення (вивезення) товарів.
3. Оподаткування операцій з тимчасового ввезення (вивезення) товарів.

Нормативно-правове забезпечення теми:

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 116.04.91р. № 959-12 зі змінами. Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 29 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
2. Закон України «Про приєднання України до Конвенції про тимчасове ввезення товарів» від 24.03.2004 № 1661-IV (1661-15) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_472#Text
3. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. № 92-4 зі змінами. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
4. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затв. нак. Мінфіну України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9

"Запаси", затв. нак. Мінфіну України від 29.11.99 № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>

6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Доходи", затв. нак. Мінфіну України від 20.10.99 № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>

7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", затв. нак. Мінфіну України від 1.12.99 № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

8. Податковий кодекс України, затв. Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

Перелік завдань

1. Ви бачите приклад розв'язування задачі за умови, що курс долара на дату оформлення складав 5,34 грн. за 1 дол. США. Здійснити перерахунок та відобразити в обліку господарські операції за умови, що курс долара – 8,345 грн. за 1 дол.

Автомобіль знищується під офіційним контролем. Запчастини, що залишилися, на суму 700 дол. США оформляються для внутрішнього використання (курс НБУ на дату оформлення – 5,34). Роботи з розбирання автомобіля на запчастини здійснювалися сторонньою організацією. Вартість зазначених робіт склала 400 грн. У розглянутому випадку обкладанню за рахунок зацікавлених осіб (у нашому випадку - за рахунок користувача права на тимчасове ввезення) увізним митом - 200 грн., акцизним податком - 300 грн. і ПДВ - 844,80 грн. (20% від митної вартості плюс мито й акцизний збір) підлягають тільки запчастини, що залишилися. Отримані в результаті розбирання запчастини та матеріали від автомобіля будуть враховані в резидента на позабалансовому рахунку 042 "Непередбачені зобов'язання" до ухвалення рішення з нерезидентом щодо порядку відшкодування йому коштів за знищений автомобіль:

№ з/п	Зміст господарської операції	Бухгалтерський облік		Сума, грн.
		Дт	Кт	
На дату ввезення автомобіля				
1	Сплачено митний збір на кордоні	377	311	159,60
На дату оформлення матеріалів, що залишилися від автомобіля				
2	Сплачено мито	377	311	200,00
3	Сплачено акцизний збір	642	311	300,00
4	Сплачено ПДВ	641	311	844,80

5	Митні платежі віднесені на витрати підприємства	949	377	200,00
		949	642	300,00
		949	641	844,80
6	Оплачено роботи сторонньої організації з розбирання автомобіля	685	311	400,00
7	Відображено витрати з розбирання	949	685	400,00
8	Враховано отримані запчастини від автомобіля	042	-	3738,00

ЗАВДАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДО ТЕМИ 7.

Облік і оподаткування міжнародних перевезень

***Мета** – засвоїти та удосконалити теоретичні знання та практичні навички щодо обліку та оподаткування міжнародних перевезень. Набути нові компетенції та вміння.*

1. Теоретичні засади здійснення та організації обліку й оподаткування міжнародних перевезень.
2. Облік міжнародних та транзитних перевезень та послуг, пов'язаних з транзитом.
3. Оподаткування міжнародних та транзитних перевезень та послуг, пов'язаних з транзитом
4. Порядок обліку і оподаткування міжнародних перевезень за участю експедитора.

Нормативно-правове забезпечення теми:

1. Господарський кодекс України від 04.02.2005 № 2424- IV зі змінами. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Закон України “Про ліцензування видів господарської діяльності” від 02.07.2015 р. № 580-VII зі змінами. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 23, ст.158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>
3. Закон України «Про приєднання України до Конвенції про тимчасове ввезення товарів» від 24.03.2004 № 1661-IV (1661-15) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_472#Text
4. Закон України «Про транзит вантажів» від 12.11. 2003 р. № 1297-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 51, ст.446. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1172-14#Text>
5. Закон України «Про транспортно-експедиторську діяльність» від 16.04.2009 № 1276- IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 52, ст.562. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1955-15#Text>
6. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення

вантажів (КДПВ). Женева, 19 травня 1956 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_234#Text

7. Лист ДПАУ «Щодо зразків міжнародної автодорожньої товарно-транспортної накладної по формі КДПГ(CMR), акта про відпуск та прийом спирту етилового, короткого тлумачного словника зовнішньоторговельних документів» від від 20.02.97 № 16-2217/10-1300. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/294516__294581

8. Лист Мінінфраструктури України «Щодо надання роз'яснень стосовно заповнення товарно-транспортної накладної під час здійснення перевезень вантажів автомобільними транспортними засобами» від 28.05.2014 № 5615/25/10-14 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v5615733-14#Text>

9. Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП) від 14.11.1975 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_012#Text

10. Податковий кодекс України, затв. Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

Перелік завдань

1. Ознайомитись з інформаційним забезпеченням питання, що виноситься на самостійне опрацювання.

МАТЕРІАЛ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ

Договір транспортного експедирування

За договором транспортного експедирування одна сторона (експедитор) зобов'язується за плату і за рахунок другої сторони (клієнта) виконати або організувати виконання визначених договором послуг, пов'язаних з перевезенням вантажу.

Договором транспортного експедирування можуть установлюватися обов'язок експедитора організувати перевезення вантажу транспортом і за маршрутом, обраним експедитором або клієнтом, зобов'язання експедитора укласти від свого імені або від імені клієнта договір перевезення вантажу, забезпечити відправку й одержання вантажу, а також інші зобов'язання, пов'язані з перевезенням.

Крім того, договором транспортного експедирування може передбачатися надання додаткових послуг, необхідних для доставки вантажу (перевірка кількості та стану вантажу, його завантаження та розвантаження, сплата мита, зборів і витрат, покладених на клієнта, зберігання вантажу до його одержання у пункті призначення, одержання необхідних для експорту й імпорту документів, виконання митних формальностей тощо).

Договір транспортного експедирування укладається у письмовій формі

Договір повинен містити істотні умови, визначені ст. 9 Закону № 1955, у тому числі розмір плати експедитору. Слід зазначити, що платою експедитору вважаються кошти, сплачені клієнтом експедитору за належне виконання договору транспортного експедирування. До плати експедитору не включаються витрати експедитора на оплату послуг (робіт) інших осіб, залучених до виконання договору транспортного експедирування, на оплату зборів (обов'язкових платежів), що сплачуються при виконанні договору транспортного експедирування.

Тобто кошти, отримані експедитором за виконання такого договору, складаються з двох частин:

- плати за послуги експедитора;
- витрат на оплату послуг (робіт) третіх осіб, з якими укладено окремі договори з надання деяких видів транспортно-експедиторських послуг.

Тут слід зазначити про такий нюанс. Згідно зі ст. 902 Цивільного кодексу за загальним правилом виконавець повинен надати послугу особисто. У випадках, установлених договором про транспортне експедирування, виконавець має право покласти надання послуг на іншу особу, залишаючись відповідальним в повному обсязі перед замовником за його порушення.

Тобто якщо експедитор укладе з клієнтом договір транспортного експедирування, у якому не передбачено доручення експедитору укласти договори з третіми особами, то вся відповідальність перед клієнтом за порушення договору покладається на експедитора. Водночас усі отримані кошти за таким договором – плата за послуги експедитора.

Якщо ж у договорі транспортного експедирування зазначатиметься доручення експедитору укласти договори з третіми особами і експедитор укладе такі договори, то витрати на оплату послуг третіх осіб не включатимуться до плати за послуги експедитора. Про характер зазначених договорів йтиметься далі.

2. Ознайомитись із методикою заповнення товарно-транспортної накладної під час здійснення перевезень вантажів автомобільними транспортними засобами. Звернути увагу на особливості при міжнародних перевезеннях. Джерело: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v5615733-14#Text>

3. Придумати господарську операцію щодо міжнародних перевезень та заповнити первинні документи для її здійснення. Скачати та роздрукувати первинні документи для міжнародних перевезень. (Лист ДПАУ «Щодо зразків міжнародної автодорожньої товарно-транспортної накладної по формі КДПГ(CMR), акта про відпуск та прийом спирту етилового, короткого тлумачного словника зовнішньоторговельних документів» від від 20.02.97 № 16-2217/10-1300). Джерело: https://zakononline.com.ua/documents/show/294516_294581

ЗАВДАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДО ТЕМИ 8.

Облік міжнародних операцій із переробки давальницької сировини

Мета – засвоїти та удосконалити теоретичні знання та практичні навички щодо обліку та оподаткування процедури ввезення давальницької сировини та вивезення готової продукції з неї. Набути нові компетенції та вміння.

1. Основні поняття операцій з давальницької сировини.
2. Документальне оформлення операцій із переробки давальницької сировини.
3. Особливості бухгалтерського обліку із переробки давальницької сировини.
4. Оподаткування операцій з давальницькою сировиною.

Нормативно-правове забезпечення теми:

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 116.04.91р. № 959-12 зі змінами. Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 29 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
2. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. № 92-4 зі змінами. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
3. Податковий кодекс України, затв. Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів" від 10.08.2000 р. №193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>
5. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів), затверджене наказом Міністерства економіки і з питань європейської інтеграції від 06.09.2001 р. № 201. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0833-01#Text>

Перелік завдань

- 1. Ознайомитись з інформаційним забезпеченням питання, що виноситься на самостійне опрацювання.**

МАТЕРІАЛ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ

Особливості ввезення давальницької сировини на митну територію України

Насамперед відповідно до частини першої ст. 2 Закону № 327 давальницька сировина, яка ввозиться іноземним замовником на територію

України, оподатковується ввізним митом, а також іншими податками і зборами, що справляються при ввезенні товарів згідно із законом.

Частиною другою ст. 2 Закону № 327 передбачено, що сплата ввізного мита, податків і зборів здійснюється українським виконавцем шляхом видачі органу ДПС за місцезнаходженням виконавця простого авальованого векселя зі строком платежу, що дорівнює строку здійснення операції з давальницькою сировиною, але не більш як 90 календарних днів з моменту оформлення ввізної вантажної митної декларації. Сума у векселі зазначається у валюті контракту на переробку давальницької сировини. Також визначено, що у разі непогашення в установлений строк векселедавцем (українським виконавцем) такого векселя векселедержатель (орган ДПС) має право опротестувати цей вексель і протягом одного робочого дня з моменту опротестування звернутися до банку, що здійснив аваль векселя, з вимогою про його оплату. Банк, у свою чергу, зобов'язаний не пізніше наступного операційного дня перерахувати органу ДПС зазначену у векселі суму.

У разі якщо ввозяться види давальницької сировини, які не оподатковуються ввізним митом, податками та зборами, український виконавець подає органу ДПС за своїм місцезнаходженням письмове зобов'язання щодо вивезення продукції в установлений строк (частина шоста ст. 2 Закону № 327). Форму такого письмового зобов'язання наведено в додатку 1 до Порядку № 83.

Згідно з частиною дев'ятою ст. 2 Закону № 327 підставою для митного оформлення ввезеної давальницької сировини є надання українським виконавцем органу митної служби копії векселя (письмового зобов'язання), взятого на облік органом ДПС за місцезнаходженням виконавця, та копії зовнішньоекономічного контракту на переробку давальницької сировини.

Відповідно до статей 229 і 231 Митного кодексу ввезення давальницької сировини здійснюється в митному режимі переробки.

Ввезення і переробка на митній території України товарів здійснюються з дозволу митного органу (ст. 230 цього Кодексу).

Якщо умови зовнішньоекономічного контракту передбачають виконання деяких операцій із залученням для цього декількох підприємств, у цьому випадку дозвіл митного органу має отримати кожне з таких підприємств-переробників. При цьому переміщення сировини між такими підприємствами здійснюється з дозволу та під контролем митних органів (ст. 231 Митного кодексу).

Отримання дозволу, а також митне оформлення сировини, розміщеної в режимі переробки, здійснюється відповідно до Порядку № 609. Такий дозвіл видається митним органом за місцем розташування заявника режиму або митним органом за місцем розташування переробника за умови прийняття узгодженого рішення про місце здійснення митного оформлення (п. 2.1 зазначеного Порядку). При цьому митному органу разом із заявою надаються засвідчені у встановленому порядку копії таких документів (п. 2.4 Порядку № 609):

- зовнішньоекономічні договори, на підставі яких здійснюється переробка товарів і які повинні містити, зокрема, дані про обов'язковий обсяг виходу продуктів переробки, конкретний обсяг робіт і строк їх виконання;

- технологічні схеми переробки, де зазначаються основні етапи переробки та процесу перетворення сировини в готову продукцію; кількісні показники товарів, які використовуються підприємством для здійснення операцій з переробки на кожному етапі, з обґрунтуванням виробничих втрат товарів на кожному етапі; відомості про найменування та кількість відходів переробки;

- державні стандарти, стандарти підприємства, технічні умови, а за їх відсутності: описи чи креслення зразків, відповідно до яких має здійснюватися переробка давальницької сировини;

- висновки Торгово-промислової палати України або регіональних торгово-промислових палат про підтвердження кількісних показників виходу продуктів переробки за договором про переробку сировини (у разі необхідності);

- висновки експертних установ, що мають відношення до здійснення зовнішньоекономічної операції з переробки товарів (за наявності);

- висновки Мінекономіки України про визначення операції як такої, що належить до операції з давальницькою сировиною при переміщенні через митний кордон України товарів, згідно з положеннями Закону № 327 (у разі необхідності);

- договори на переробку товарів, укладені між заявником режиму та переробником (переробниками), якщо окремі операції (або повний цикл) з переробки здійснюються переробником (переробниками);

- договори зберігання товарів, які розміщуватимуться у митний режим переробки, та продуктів їх переробки (у випадку їх укладання);

- дозволи, надані митними органами переробникам, якщо окремі операції (або повний цикл) з переробки товарів здійснюються переробниками;

- інші документи, що мають відношення до виконання зовнішньоекономічної операції з переробки товарів, — за бажанням підприємства.

Строк переробки сировини на митній території України встановлюється митним органом при наданні підприємству дозволу. Він, як правило, не може перевищувати 90 днів від дня завершення митного оформлення. Кабінет Міністрів України може встановлювати інші строки, що перевищують 90 днів, за поданнями відповідного міністерства чи іншого центрального органу виконавчої влади (ст. 232 Митного кодексу, п. 3.1 Порядку № 609).

Підставою для оформлення ввізної вантажної митної декларації є дозвіл на ввезення давальницької сировини (п. 4.1 Порядку № 609).

2. Сформувані схему оптимізації витрат виробництва на основі давальницької сировини для підприємства визначеного виду діяльності та відобразити в обліку отримання іноземної сировини, процесу виробництва та відвантаження готової продукції для таких підприємств:

1) «Торчин продукт» – виробництво соусів для італійського бренду з сировини замовника.

2) Нововолинський м'ясокомбінат – виробництво ковбасних виробів для «Белпродукт» з сировини замовника.

Сформувати кошторис послуги. Згідно зовнішньоекономічного контракту – розрахунки здійснюються в іноземній валюті (долар). Врахувати, що курси валют протягом угоди змінювались декілька раз. Вихідні умови придумати самостійно.

3. Дати відповіді на тестові запитання(вірний варіант відповіді лише один).

1. Давальницька сировина – це:

а) сировина, матеріали, напівфабрикати, що комплектують вироби, енергоносії, ввезені на територію України іноземним замовником для використання у виробництві готової продукції з подальшим поверненням продукції повністю або частково в країну замовника або вивозом у третю країну;

б) сировина, матеріали, напівфабрикати, що комплектують вироби, енергоносії, вивезені за її територію українським замовником для використання у виробництві готової продукції з подальшим поверненням продукції повністю або частково в країну замовника або вивозом у третю країну;

в) сировина, матеріали, напівфабрикати, що комплектують вироби, енергоносії, ввезені на територію України іноземним замовником або вивезені за її територію українським замовником для використання у виробництві готової продукції з подальшим поверненням продукції повністю або частково в країну замовника або вивозом у третю країну;

г) сировина та матеріали, що комплектують вироби, ввезені на територію України іноземним замовником або вивезені за її територію українським замовником для використання у виробництві готової продукції;

д) сировина, матеріали, напівфабрикати, що комплектують вироби, енергоносії, ввезені на територію України іноземним замовником або вивезені за її територію українським замовником з подальшим поверненням цінностей повністю або частково в країну замовника або вивозом у третю країну.

2. Іноземному замовнику належить право власності на:

а) імпортовану давальницьку сировину;

б) виготовлену з давальницької сировини готову продукцію;

в) виготовлену з давальницької сировини готову продукцію і лише в окремих випадках на імпортовану сировину;

г) імпортовану давальницьку сировину і виготовлену з неї готову продукцію;

д) правильна відповідь відсутня.

3. Операція з давальницькою сировиною (операція з переробки) – це:

- а) операція з переробки давальницької сировини, ввезеної на митну територію України з метою отримання готової продукції;
- б) операція з переробки давальницької сировини, вивезеної за митну територію України (або придбаної іноземним замовником за іноземну валюту в Україні) з метою отримання готової продукції за відповідну плату;
- в) операція з переробки давальницької сировини, ввезеної на митну територію України (або придбаної іноземним замовником за національну валюту в Україні) з метою отримання готової продукції за відповідну плату;
- г) операція з переробки давальницької сировини, ввезеної на митну територію України (або придбаної іноземним замовником за іноземну валюту в Україні) з метою отримання прибутку;
- д) операція з переробки давальницької сировини, ввезеної на митну територію України (або придбаної іноземним замовником за іноземну валюту в Україні) з метою отримання готової продукції за відповідну плату.

4. При цьому вартість сировини повинна складати не менше вартості виготовленої продукції.

- а) 10%;
- б) 20%;
- в) 30%;
- г) 35%;
- д) 40%.

5. У операціях з давальницькою сировиною беруть участь наступні суб'єкти:

- а) замовник і виконавець;
- б) платник і одержувач;
- в) замовник, виконавець і посередник;
- г) платник, одержувач і посередник;
- д) продавець і покупець.

6. Термін здійснення операції з давальницькою сировиною повинен бути не більше:

- а) 180 календарних днів з моменту оформлення митної декларації на давальницьку сировину;
- б) 180 календарних днів з моменту підписання договору;
- в) 365 календарних днів з моменту оформлення митної декларації на давальницьку сировину;
- г) 365 календарних днів з моменту підписання договору;
- д) 365 робочих днів з моменту оформлення митної декларації на давальницьку сировину.

7. Розміщення товарів у митний режим переробки на митній території допускається:

- а) з письмового дозволу органу доходів і зборів;

- б) за заявою власника цих товарів або уповноваженої ним особи;
- в) з письмового дозволу органу доходів і зборів за заявою виконавця;
- г) правильні відповіді а, б;
- д) немає правильної відповіді.

8. Разом із заявою до органу доходів і зборів подаються такі документи:

- а) зовнішньоекономічні договори або документи, що їх замінюють, на підставі яких здійснюватиметься переробка товарів;
- б) технологічні схеми переробки;
- в) договори на переробку товарів з іншими підприємствами, якщо окремі операції (або повний цикл) з переробки товарів здійснюватимуться такими іншими підприємствами;
- г) інші документи за бажанням власника товарів або уповноваженої ним особи
- д) усі відповіді правильні.

9. Порядок взаємозаліків за проведену операцію і подальші дії виконавця з готовою продукцією; залогову вартість давальницької сировини; контрактну вартість готової продукції; розрахунок виходу готової продукції у результаті переробки давальницької сировини; марку і сорт продукції; умови повернення готової продукції повинен визначати такий документ:

- а) зовнішньоекономічний договір;
- б) технологічна схема переробки;
- в) висновок експертної установи;
- г) висновок державних органів;
- д) договір на переробку товарів з іншими підприємствами, якщо окремі операції (або повний цикл) з переробки товарів здійснюватимуться такими іншими підприємствами.

10. Інформація про всі етапи переробки та процесу перетворення товарів, поміщених у митний режим переробки на митній території, на продукти переробки, кількісні показники товарів, поміщених у митний режим переробки на митній території, та інших товарів, що витрачаються підприємством на здійснення операцій з переробки, з обґрунтуванням виробничих втрат товарів на кожному етапі, а також відомості про найменування та кількість відходів переробки повинна міститися в:

- а) зовнішньоекономічному договорі;
- б) технологічній схемі переробки;
- в) висновку експертної установи;
- г) висновку державних органів;
- д) договорі на переробку товарів з іншими підприємствами, якщо окремі операції (або повний цикл) з переробки товарів здійснюватимуться такими іншими підприємствами.

11. Облік давальницької сировини у замовника відбувається на:

- а) балансовому субрахунку 201;
- б) балансовому субрахунку 206;
- в) позабалансовому субрахунку 022;
- г) позабалансовому субрахунку 023;
- д) правильна відповідь відсутня.

12. Облік готової продукції у виконавця відбувається на:

- а) балансовому субрахунку 201;
- б) балансовому субрахунку 262;
- в) позабалансовому субрахунку 022;
- г) позабалансовому субрахунку 023;
- д) правильна відповідь відсутня.

13. Витрати з оплати послуг інших організацій з переробки давальницької сировини в замовника відображаються:

- а) Дт26 Кт63;
- б) Дт023 Кт–;
- в) Дт26 Кт371;
- г) Дт26 Кт201;
- д) Дт023 Кт022.

14. Сума витрат з переробки сировини у виконавця накопичується на рахунку:

- а) 022;
- б) 023;
- в) 23;
- г) 901;
- д) 903.

15. Реалізація готової продукції, виготовленої з давальницької сировини, в бухгалтерському обліку відображається записом:

- а) Дт362 Кт701;
- б) Дт631 Кт371;
- в) Дт701 Кт371;
- г) Дт362 Кт702;
- д) Дт362 Кт703.

16. Митні платежі при здійсненні операцій з переробки давальницької сировини:

- а) не сплачуються (без винятків);
- б) сплачуються лише при ввезенні давальницької сировини;
- в) сплачуються лише при вивозі готової продукції;
- г) при частковому вивозі готової продукції сплачуються з частини вартості продукції, що передається замовнику;
- д) при частковому вивозі готової продукції сплачуються з частини

вартості продукції, що залишилася у виконавця.

17. При вивезенні готової продукції з давальницької сировини ставка ПДВ становить:

- а) 0%;
- б) 10%;
- в) 15%;
- г) 20%;
- д) правильна відповідь відсутня.

18. Контрактна вартість готової продукції, що підлягає ввезенню на митну територію України:

- а) не регулюється державою;
- б) має бути не менше суми митної вартості вивезеної давальницької сировини;
- в) має бути не менше суми коштів, що сплачені (підлягають сплаті) за переробку (обробку, збагачення чи використання) цієї сировини;
- г) правильні відповіді б, в;
- д) правильна відповідь відсутня.

19. У разі ввезення готової продукції митні платежі:

- а) не сплачуються;
- б) сплачуються з усієї вартості готової продукції;
- в) сплачуються у сумі позитивної різниці між сумою митних платежів, нарахованих на вартість готової продукції, і сумою митних платежів, яка б нараховувалася на вартість давальницької сировини, що була вивезена за межі України для переробки;
- г) сплачуються з усієї вартості готової продукції, а в окремих випадках – у сумі позитивної різниці між сумою митних платежів, нарахованих на вартість готової продукції, і сумою митних платежів, яка б нараховувалася на вартість давальницької сировини, що була вивезена за межі України для переробки;
- д) правильна відповідь відсутня.

20. Якщо готова продукція не повертається в Україну:

- а) то нічого не змінюється;
- б) то давальницька сировина повинна переоформлюватися у режим експорту і мито, податки і збори справляються в повному обсязі;
- в) то готова продукція оформляється у режим експорту;
- г) правильні відповіді б, в;
- д) правильна відповідь відсутня.

ЗАВДАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДО ТЕМИ 9.

Облік міжнародних інвестицій

***Мета** – засвоїти та удосконалити теоретичні знання та практичні навички щодо обліку та оподаткування міжнародних інвестицій. Набути нові компетенції та вміння.*

1. Порядок і умови здійснення інвестиційної діяльності.
2. Особливості обліку отримання інвестицій в іноземній валюті.
3. Відображення фінансових інвестицій на підприємствах створених за кордоном.
4. Особливості обліку власного капіталу спільних підприємств
5. Структура нефінансової звітності у системі соціальної відповідальності бізнесу

Нормативно-правове забезпечення теми:

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 11.04.91р. № 959-12 зі змінами. Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 29 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
2. Податковий кодекс України, затв. Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів" від 10.08.2000 р. №193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>
4. Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19.03.96 ВР № 94/96-ВР ВВР, 1996, № 19, ст. 81. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 19, ст. 80. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.07.2001 № 2658-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>

Перелік завдань

1. Сформувані консалтингову базу засновникам підприємства серед яких один є нерезидентом щодо процедури формування статутного капіталу.
2. Дослідити, як змінився капітал в накопичених курсових різницях ТОВ «Алфаінтерпласт», якщо відомо, що момент реєстрації, а саме в квітні 2008 року частка українських власників становила 62 % у гривневому еквіваленті – 834000 грн, решта – чеські інвестиції. Розрахувати капітал в накопичених курсових різницях і відобразити в обліку збільшення цього капіталу в 2017 та 2020 році. Дайте відповідь на запитання – чи матиме ця господарська операція на оподаткування підприємства.

ЗАВДАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДО ТЕМИ 10.

Облік міжнародних кредитних (фінансових) операцій

Мета – засвоїти та удосконалити теоретичні знання та практичні навички щодо обліку та оподаткування міжнародних кредитних операцій. Набути нові компетенції та вміння.

1. Види міжнародних кредитних угод.
2. Умови отримання кредиту від нерезидента.
3. Порядок отримання банківського кредиту.
4. Облік міжнародних кредитних операцій.

Нормативно-правове забезпечення теми:

1. Господарський кодекс України від 04.02.2005 № 2424- IV зі змінами. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. № 2121- III, зі змінами та доповненнями. URL: https://ips.ligazakon.net/document/t002121?ed=2018_01_06

2. Інструкція про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів, затверджена постановою Правління Національного банку України від 12.11.2003 р. № 492. URL:https://ips.ligazakon.net/document/REG8493?an=37&ed=2019_04_0

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів" від 10.08.2000 р. № 193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>

Перелік завдань

1. Ознайомитись з інформаційним забезпеченням питання, що виноситься на самостійне опрацювання.

МАТЕРІАЛ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ

Історія факторингу як правового явища дослідниками даного питання описується по-різному. Одні вважають факторинг проявом сучасного капіталістичного права, указуючи на те, що він виник лише в 30-х рр. минулого століття в США, інші знаходять ознаки факторингу ще 2500 років тому у Стародавній Месопотамії в операціях з обслуговування купівлі – продажу рабів.

Паралельно з розвитком факторингу в банківській сфері, розвивається і міжнародний факторинг. Так, в 1960 році з'явилася перша факторингова асоціація – International Factors Group (IFG) (є відкритою організацією), яка на сьогоднішній день об'єднує більше ніж 60 компаній з 41 країни світу. В рамках асоціації була розроблена електронна система передачі інформації між

факторинговими компаніями, яка використовується для дуже швидкої оцінки кредитоспроможності дебіторів по всьому світу, для встановлення кредитних лімітів і моніторингу за станом поставок і платіжною дисципліною покупців. Далі було створено Heller International Group (закрита організація). Потім, в 1968 році була організована Factors Chain International (FCI) (діє на змішаних засадах), яка стала найбільшою в світі факторинговою асоціацією з 190 членами із понад 50 країн світу.

Основним документом, який містить визначення поняття міжнародного факторингу, є Конвенція УНІДРУА “Про міжнародний факторинг” (UNIDROIT Convention on International Factoring), підписана у травні 1988 р. Дана Конвенція зіграла значну роль в розвитку факторингової діяльності, оскільки національне законодавство багатьох держав не містило практично ніяких норм, регулюючих факторинг. Вона послужила основою для розробки національного законодавства в даній сфері, після її ухвалення ряд держав ввів факторинг в систему цивільного права.

В Конвенції УНІДРУА “Про міжнародний факторинг” зазначено, що за факторингу постачальник відступає або може відступати фактору право грошової вимоги, яке випливає з договорів купівлі-продажу товарів, укладених між постачальником та його покупцями (боржниками), крім договорів купівлі-продажу товарів, придбаних в першу чергу для їхнього особистого, сімейного або домашнього використання. Україна, приєднавшись до Конвенції взяла в основу це визначення для розробки національного законодавства в даній галузі. Проте, на жаль, у національному законодавстві під терміном “факторинг” не зовсім розуміють саме те, що насправді є факторингом.

Операцією, подібною до факторингу, є форфейтинг – одна із форм короткострокового і середньострокового кредитування зовнішньоторговельних угод (як правило, пов'язаних із постачанням машин і обладнання). Термін "а-форфе" запозичено з французької, й означає він надання певних прав у обмін на готівковий платіж (перепоступка прав) [15, 60].

Сьогодні форфейтинг – це галузь, яка швидко розвивається і потребує створення в межах традиційної функціональної структури банку спеціального підрозділу. У зв'язку із зростанням обсягу угод виникла необхідність у розширенні обсягу діяльності з фінансування поза межами банківської практики.

Форфейтинг – це придбання банком платіжних зобов'язань, зазвичай поданих у формі векселів, без права зворотньої вимоги до продавця [9, 324].

Форфейтинг – це спосіб фінансування (кредитування) зовнішньоекономічних операцій, який полягає в купівлі в експортера експортних вимог форфейтером (комерційним банком чи спеціалізованою компанією) з виключенням права регресу (зворотньої вимоги). Експортеру виплачується залишкова сума експортної вимоги за мінусом суми дисконту. Форфейтинг має багато спільного з “експортним факторингом”. Однак факторинг вважається короткостроковим інструментом фінансування, а строк форфетування становить здебільшого від 180 днів до 5 років, тобто форфейтинг

можна трактувати як середньо- та довгостроковий спосіб кредитування зовнішньоекономічних операцій.

Практика використання у процесі розрахунків із контрагентами факторингових операцій є новою для України. Тому для висвітлення питань організації облікування та ґрунтовнішого усвідомлення особливих форм кредитування, доречно розглянути зарубіжний досвід здійснення такого роду операцій. Оскільки факторинг використовується саме у зовнішньоекономічній діяльності.

Аналіз практики різних країн свідчить, що поняття “факторинг” є дуже широким. Власне, під договором факторингу можуть розумітися різноманітні договори, зокрема змішані, які є абсолютно різними за правовою природою, якщо для відносин сторін істотною є належність одній із сторін грошової вимоги до третьої сторони. Наприклад, під факторингом можуть розумітися:

- купівля покупцем (“фактором”) вимоги (“факторинг без регресу”);
- купівля покупцем (“фактором”) вимоги, що супроводжується поручительством продавця (“клієнта”) за виконання боржником свого обов'язку (“факторинг з регресом”);

- купівля покупцем (“фактором”) вимоги без повідомлення боржника, що поєднується з договором комісії, за яким продавець вимоги (“клієнт”) зобов'язується вчиняти від свого імені дії, спрямовані на одержання коштів за проданою вимогою, та перераховувати їх фактору (“прихований факторинг”);

- надання кредитором (“фактором”) кредиту позичальнику (“клієнту”) під забезпечення виконання зобов'язання заставою грошової вимоги до третьої особи [24, 344];

- надання повіреним чи комісіонером (“фактором”) довірителю чи комітенту (“клієнту”) послуг (як-от: ведення обліку заборгованості, ведення переговорів, виставлення претензій, пред'явлення позовів, представництво в суді, пред'явлення виконавчих листів чи інших виконавчих документів до виконання тощо), спрямованих на одержання заборгованості з боржника.

Факторинг у цьому значенні може здійснюватися як з відступленням вимоги, так і без такої, а також супроводжуватись або не супроводжуватись кредитуванням клієнта фактором, та супроводжуватись або не супроводжуватись купівлею фактором частини вимоги.

Найпоширенішим на сьогодні є змішаний договір, за яким фактор купує частину вимоги (зокрема такої, строк сплати за якою не настав), негайно сплачує клієнту її вартість за вирахуванням дисконту (так звані «аванси» - «advances»), а клієнт відступає йому вимогу в повному обсязі. Після стягнення на свою користь коштів з боржника у розмірі купленої частини вимоги фактор стягує решту боргу на користь клієнта та за його рахунок.

У міжнародній торгівлі часто застосовується «дволанковий» («ланцюговий») факторинг, у якому беруть участь два фактори – один у країні експортера, другий – у країні імпортера. Ці фактори взаємодіють на підставі договору, зазвичай змішаного, що поєднує елементи договору субкомісії та купівлі-продажу.

Звичайно, наведений перелік видів факторингу не є вичерпним. Водночас

важливо підкреслити, що будь-який договір факторингу або є добре відомим поіменованим договором, або є змішаним договором, що містить елементи таких договорів (позики, кредиту, купівлі-продажу, комісії, доручення, послуг тощо). Таким чином, потреба у поіменованому договорі факторингу відсутня. Більше того, поіменований договір факторингу не може бути «віднайдений» навіть за наявності великого бажання його віднайти. Причина криється у тому, що неможливо встановити універсального регулювання для такого розмаїття відносин.

Наприклад в США до XIX ст. включно законодавство не регулювало факторинг. Під факторингом розумілися відносини комісії, що могли поєднуватись з відносинами кредитування. Фактор-комісіонер продавав товари комітента від свого імені, при цьому міг надавати комітенту кредити. Зобов'язання з повернення кредитів та зі сплати фактору комісійної винагороди забезпечувалось заставою товарів, що перебували у володінні фактора. Ці відносини регулювались прецедентним правом.

Поступово з'являлись фактори, для яких кредитування переважало над комісійною діяльністю, у зв'язку з чим постала потреба у можливості встановити заставу товарів та грошових вимог клієнта без одержання фактором товарів у володіння та без повідомлення боржника про відступлення вимоги. Такі правила вперше були встановлені у 1909 р. у параграфі 45 Закону про рухоме майно штату Нью-Йорк, де факторинг історично розвивався значно швидше, ніж в інших штатах. У сорокових роках минулого сторіччя інші штати прийняли закони про факторингове обтяження за зразком зазначеного закону штату Нью-Йорк.

У другій половині минулого сторіччя у США був розроблений, а згодом прийнятий штатами Уніфікований комерційний кодекс (УКК), який встановлював розгалужене регулювання відносин щодо майнового обороту. У зв'язку з цим закони про факторингове обтяження скасували як застарілі. Особливо слід звернути увагу на ту обставину, що УКК не містить спеціальних положень щодо факторингу, а встановлює загальні положення стосовно відступлення вимоги, прав та обов'язків первісного та нового кредитора, положення про захист боржника та інші положення щодо відносин за участю третьої особи. Таким чином, в УКК зроблено важливий крок уперед – замість колишнього фрагментарного регулювання встановлюється регулювання комплексне та більш абстрактне. Це зближує УКК з цивільними та торговельними кодексами країн континентального права. Відсутність же положень про факторинг викликана тим, що факторингова діяльність опосередковуються не спеціальним видом договору, а іншими договорами, частіше змішаними, що являють собою найрізноманітніші комбінації поіменованих договорів, для яких загальне регулювання встановлюється іншими положеннями. Таким чином, більш абстрактне регулювання за зразком цивільних та торговельних кодексів країн континентального права виключає казуальне регулювання факторингу взагалі та факторингового обтяження зокрема.

У США отримав розповсюдження і такий різновид повного

обслуговування, як дробовий факторинг (split factoring), використовуваний зазвичай крупнішими, диверсифікованими фірмами. В цьому випадку фірма переуступає всі свої боргові вимоги не одній, а декільком факторинговим компаніям. Метою подібного прийому може бути як мінімізація ризику неправильного вибору факторингової компанії, так і вужча спеціалізація окремих факторингових компаній на тих або інших напрямках діяльності постачальника. Дроблення здійснюється зазвичай по географічних районам, по групах товарів і т.д. Останнім часом подібна практика зустрічається досить рідко.

Конвенція УНІДРУА про міжнародний факторинг 1988 р., хоча і містить визначення поняття «факторинг», але не передбачає для договору факторингу ніякого регулювання. Іншими словами, визначення факторингу та назва Конвенції не узгоджені з нормами, які встановлюють регулювання, тобто визначення факторингу у цій Конвенції живе своїм життям, а регулювання – своїм. Натомість ця Конвенція встановлює лише положення щодо відступлення вимоги та інші положення, що стосуються відносин за участю третьої особи.

Конвенція ООН про відступлення дебіторської заборгованості у міжнародній торгівлі 2001 р. слово «факторинг» використовує лише один раз у ч. 2 ст. 38, що встановлює пріоритет цієї конвенції над Конвенцією УНІДРУА про міжнародний факторинг.

Абсолютна більшість країн континентального права не мають законів про факторинг або спеціального регулювання щодо факторингу в інших законах. Такий підхід вбачається поміркованим. Зважаючи на те що факторинг опосередковується різними поіменованими договорами, передбаченими цивільними та торговельними кодексами цих країн, а також змішаними договорами, прийняття закону про факторинг чи спеціальних положень щодо факторингу в інших законах, які регулювали б відносини з таких договорів, є, по-перше, непотрібним з огляду на те, що таке регулювання вже існує, по-друге – шкідливим, бо означало б встановлення суперечливого регулювання (як у законодавстві України).

Тож для забезпечення розвитку факторингу слід виключити із законодавства України всі положення, які намагаються регулювати відносини факторингу як такі, що пов'язані із спеціальним поіменованим договором. Це відповідатиме і суті таких відносин, і передовому законодавству США та інших країн, зокрема континентального права, і міжнародним конвенціям.

Проте цього недостатньо. Потребує вдосконалення законодавство стосовно відступлення вимоги, зокрема, слід відмовитися від допустимості договірної заборони відступлення грошової вимоги, крім випадків, коли боржником є споживач. Цей принцип є найважливішим для розвитку факторингу. Треба також виробити правила, за якими заміна кредитора у зобов'язанні не призводитиме до погіршення становища боржника. Цей принцип є загальноновизнаним у світі. Його недотримання спричинює виключення прав з обороту. Слід встановити можливість договірної відмови від зарахування зустрічних вимог до нового кредитора, крім випадків, коли боржником є споживач.

Крім того, істотних змін у частині відступлення грошових вимог потребує валютне та податкове законодавство.

Фінансові інститути, які надають факторингові послуги називаються фактор-фірмами. Вони створюються найбільшими банками (або самі банки виконують функції фактор-фірм), що забезпечує високу надійність факторингових операцій і мінімальні витрати для клієнтів. Розгалужена мережа спеціалізованих філіалів для факторингового обслуговування підприємств в різних країнах створена крупними транснаціональними корпораціями. На міжнародному рівні діє асоціація “Factors Chain International”, членами якої є 95 % факторингових компаній з 40 країн світу. У операції факторингу звичайно беруть участь три особи: чинник (банк) - покупець вимоги, первинний кредитор (клієнт) і боржник, що одержав від клієнта товари з відстроченням платежу.

Форфейтирування доповнює традиційні методи кредитування зовнішньої торгівлі. Перша спеціалізована фірма по форфейтированню Фінанц АГ Цюрих створена в 1865 р. швейцарським банком Швайцеріше Кредітанштальт. Ринок таких послуг є не у всіх країнах. Він розвинутий в Швейцарії, США, Франції, Англії, Голландії, Германії [78, 93].

Стимулювання експорту здійснюється, зокрема, з допомогою страхування експортних кредитів. В рамках цих державних заходів постачальник дістає можливість застрахувати ризик неплатежу імпортера допомогою державного страхування на 85-95 % сум вимог. Банки надають лише кредити, застраховані на випадок неплатежу. Тому для експортерів істотно знижується ризик і значно полегшується рефінансування фірмового кредиту.

У Швейцарії, наприклад, існує спеціальний інститут по страхуванню експортних кредитів — “Експортризико-гаранта” (ЕРГ), засобами якого керує держава. ЕРГ страхує наступні види ризиків:

- зовнішній;
- введення заборони на переказ коштів, включаючи ризик введення мораторію;
- валютний — в певних межах;
- непогашення кредитів (якщо заказчик або боржник є державним закладом).

Гарантія видається при виконанні ряду умов, зокрема:

- заявник повинен бути резидентом Швейцарії і внесений до реєстру швейцарських компаній;
- при одержанні кредиту імпортер повинен провести авансовий платіж в розмірі 15-20 %;
- середньострокові кредити погашаються декількома платежами протягом 3-5 років для великих сум можливі більші строки.

По кожній короткостроковій операції встановлюється розмір покриття гарантій ЕРГ. В кінці 90-х років цей розмір складав 85-90 % суми оборотки. Гарантійні збори сильно міняються. Окрім того, особливі збори стягуються за страхування додаткових ризиків. Отже, останніми роками у світовій практиці спостерігається зростання обсягів факторингових та форфейтингових послуг.

У будь якого підприємства є дебіторська заборгованість за відвантажені

товари. Для того, щоб переконатися в цьому, достатньо глянути на статтю балансу «Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги» (ряд. 161). У ній ми побачимо суму короткострокових вимог (строк погашення – менше року). Більш тривалі борги перед нами показують за статтею «Довгострокова дебіторська заборгованість» (ряд. 050) і будуть погашатися не раніше ніж через рік від дати її відображення в балансі. Останні не покриваються факторингом, але також призводять до вимивання оборотних коштів. Не потрібно вважати, що факторинг винайдено тільки для великих компаній. Сьогодні його широко використовують малі та середні підприємства.

Питання формування методики бухгалтерського обліку є дискусійним, оскільки жодних положень, які стосуються організації та ведення бухгалтерського обліку факторингових операцій на підприємстві не розроблено.

Розглянемо облік операцій за договором факторингу у підприємства-продавця – клієнта. Факторингові операції не висвітлені окремо у Податковому кодексі. Тому при розгляді питання обкладення податком на прибуток основою є п. п. 8.1.2 Податкового кодексу розділу “Податок на прибуток”, відповідно до якого до доходу включаються «доходи від здійснення банківських, страхових та інших операцій з надання фінансових послуг, торгівлі валютними цінностями, борговими зобов'язаннями та вимогами». До доходів від операцій з борговими зобов'язаннями і вимогами належать доходи від продажу прав вимоги.

У момент відвантаження товару у первісного кредитора як постачальника виникає (валовий – поняття валових доходів у новому податковому законодавстві не існує) прибуток (п.п. 8.3.1 Податкового кодексу).

Розділ про податок на прибуток не містить окремого порядку податкового обліку факторингових операцій.

Водночас ДПАУ пропонує свій підхід до відображення в податковому обліку відступлення права вимоги як однієї зі складових факторингу разом із фінансуванням. Її підхід заснований на твердженні, що отримана клієнтом від фактора компенсація у грошовій формі прирівнюється до отримання компенсації за відвантаженні товари (роботи, послуги) за базовою операцією, а отже, розглядається як друга подія в податковому обліку клієнта. Тобто коли клієнт відступає фактору право вимоги боргу, саме відступлення ніяк не відобразиться в податковому обліку клієнта.

Щодо ПДВ, то у клієнта (постачальника) на дату відвантаження товару з відстроченням платежу підприємству-боржнику виникають податкові зобов'язання з ПДВ на загальних підставах.

При експорті товарів та супутніх такому експорту робіт та послуг застосовується нульова ставка ПДВ.

Аналіз положень Податкового Кодексу України розділ V “Податок на додану вартість” свідчить, що поняття факторингу в них трактується неоднозначно. З одного боку така операція є об'єктом оподаткування з ПДВ, і несплачена заборгованість боржника, яка є предметом факторингового договору, вже містить суму ПДВ, нараховану постачальником (тобто клієнтом) на вартість реалізованих боржнику товарів.

З іншого боку, продаж товарів і продаж боргових прав за ці товари (факторинг) – зовсім різні операції і розглядати їх треба окремо. І можна було б навіть сказати, що зобов'язання з ПДВ за факторинговою операцією слід нараховувати понад вартість боргу, який є предметом факторингового договору (клієнт перший раз нараховує зобов'язання з ПДВ при продажу товару ($100 + 20\% = 120$), вдруге мав би нараховувати ПДВ на суму факторингової операції ($120 + 20\% = 144$)).

Та поглянемо на цю проблему під іншим кутом зору і звернемо увагу, що, передавши фактору повноваження тільки отримати гроші від боржника, клієнт не відходить від свого обов'язку сплатити ПДВ, нарахувавши ПЗ при продажу товару. Якщо у факторинговій операції клієнт нараховує зобов'язання з ПДВ, то виходить, що такі ПЗ клієнт змушений сплатити «з власної кишені».

Крім того, фактору доведеться платити клієнту кошти, збільшені на суму ПДВ. А він тільки збирає борги і не виступає при цьому платником ПДВ, бо не він продавав товари (обкладення ПДВ вже відбулось у клієнта за першою подією). Не може фактор цей ПДВ понад куповану ним суму дебіторської заборгованості стягнути з боржника, бо таке не передбачено договором факторингу. І якби у факторинговій операції передбачався ПДВ, то навряд чи хтось би був у ній зацікавлений.

Крім того, факторинг є операцією з валютними цінностями (відповідно до п. 1.1 Декрету КМУ від 19.02.93 р. № 15-93 «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» валюта України належить до валютних цінностей), тому зазначимо, що об'єктом боргу у факторинговому договорі будуть валютні цінності у вигляді валюти України (гривні).

Отже, цілком прийнятним є твердження, що коли з договором факторингу клієнт відступає фактору право вимоги грошового боргу, додаткового об'єкта обкладення ПДВ не виникає.

Ще один момент, що стосується обліку ПДВ, – переоформляти раніше виписану податкову накладну з боржника на фактора не потрібно. Первісно виписана за першою подією (відвантаженням) податкова накладна (навіть і після відступлення права вимоги) є законною підставою для підтвердження податкових зобов'язань у першого кредитора та податкового кредиту у боржника. Відступлення вимоги (операція факторингу) і наступне за нею подальше погашення заборгованості новим кредитором є для першого кредитора завершальною операцією і не можуть впливати на зміну раніше нарахованих ним податкових зобов'язань.

Щодо питання, куди відносити фінансові витрати, що утворюються у вигляді різниці між фактичною вартістю боргу та сумою компенсації при проведенні факторингу, варто зауважити: послуги фактора (як саме фінансування, так і (залежно від умов договору) інші послуги – страхування ризику неплатежу, адміністративне управління дебіторською заборгованістю, інформаційні послуги) підпадають під визначення продажу результатів робіт (послуг), установлене у розділі про податок на прибуток.

Відповідно у клієнта відбувається придбання цих послуг (компенсація їх вартості) для їх використання у власній господарській діяльності. Тому плата за

фінансування (дисконт, проценти, комісія тощо), а також плата за надання додаткових послуг (якщо їх передбачено договором) у клієнта повинна знайти місце у складі валових витрат як компенсація вартості послуг.

Такі валові витрати відображаються за першою з подій: або на дату оплати послуг (зазвичай, плата за послуги фактора утримується із коштів, що підлягають отриманню клієнтом), або на дату фактичного отримання результатів послуг [53].

У декларації з податку на прибуток суму винагороди фактору слід показати в рядку 04.1 «Витрати на придбання товарів (робіт, послуг), крім визначених в 04.11». Однак варто зауважити: на думку ДПАУ, висловлену в листі від і 2.11.2002 р. № 7617/6/15-3415-5, оплата послуг у вигляді дисконту – різниці між фактичною вартістю боргу та сумою компенсації при проведенні факторингу (про комісійну винагороду податківці умовчують взагалі) не включається до складу валових витрат продавця (клієнта), а сума, включена раніше до валового прибутку при відвантаженні товару, не підлягає коригуванню на зазначену різницю.

Тому варто простежити за тим, щоб у договорі факторингу оплату послуг у вигляді дисконту було застережено саме як послугу фактора.

Облік операцій за договором факторингу у підприємства-боржника. При оприбуткуванні товару у боржника як покупця виникають витрати (п. п. 8.2.1 податок на прибуток) та податковий кредит з ПДВ за першою подією на загальних підставах.

Отримання повідомлення про заміну кредитора в зобов'язанні (оформлення факторингової операції) у податковому обліку покупця жодних змін не спричиняє. У результаті зміни кредитора боржник має виконати своє зобов'язання, але вже перед новим кредитором (тобто погасити заборгованість перед іншим суб'єктом господарювання) і тим самим виконати завершальну операцію за право чином. Тому ні проведення власне відступлення вимоги кредитором, ні погашення боргу перед новим кредитором не спричиняють жодних податкових наслідків у боржника. Таким чином, у вітчизняній практиці бухгалтерського та податкового обліку факторингових операцій підприємств застосовується наступна схема їх відображення (табл. 1.2):

Таблиця 1.2

Облік у підприємств, що беруть участь у схемі договору факторингу

№ з/п	Зміст господарської операції	Бухгалтерський облік		Податковий облік	
		Дт	Кт	Доходи	Витрати
У підприємства, що користується послугою факторингу					
1.	Реалізовано товари покупцю	36	702	+	
2.	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	702	641		
3.	Списано собівартість реалізованих товарів (умовно)	902	281		
4.	Надано документи щодо правочину до банку (підписано договір факторингу)	377	36		
5.	Отримано оплату від банку-	311	377		

	фактора				
6.	Нараховано послуги фактора щодо цього правочину	(951) 952	685		+
7.	Отримано від фактора суму остаточного платежу (за вирахуванням вартості послуг фактора)	311	377		
8.	Здійснено залік заборгованості	685	377		
9.	Відображено фінансовий результат:				
	- списано дохід від реалізації товарів	702	791		
	- списано собівартість реалізованого товару	791	902		
	- списано витрати з факторингу	792	951 (952)		
У підприємства-боржника					
1.	Отримано товари від постачальника	28	63		+
2.	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	63		
3.	У результаті відступлення права вимоги відображено заміну кредитора в зобов'язанні	63	685		
4.	Погашено заборгованість перед новим кредитором	685	311		

Облік операцій за договором факторингу у експортера. В бухгалтерському обліку експортера робляться такі проводки (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Відображення в бухгалтерському обліку експортера факторингових операцій

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1.	Відвантажено товар іноземному покупцю	362	702
2.	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ (за нульовою ставкою)	702	641
3.	Отримано на валютний рахунок частину коштів в рахунок оплати експортної поставки за мінусом дисконту банку і певної частини вартості рахунку	312	602
4.	Відображено процентні витрати і включено їх до складу валових витрат	951(952)	684

5.	Відображено курсову різницю за сумою кредиту в іноземній валюті: <ul style="list-style-type: none"> • при підвищенні курсу валюти із зарахуванням до валових витрат • при зниження курсу валюти із зарахуванням до валових доходів 	974	602
		602	744
6.	Надійшла на валютний рахунок валютна виручка	312	362
7.	Оплачено заборгованість по кредиту за рахунок отриманої валютної виручки	602	312

Отже, для відображення в бухгалтерському обліку експортера факторингових операцій використовується субрахунок 602 “Короткострокові кредити банків в іноземній валюті”, за яким на валютний рахунок надходить частина коштів в рахунок оплати експортної поставки за мінусом дисконту банку і певної частини вартості рахунку. Після надходження на валютний рахунок експортера виручки заборгованість по даному субрахунку погашається.

Операції з одержання та погашення даних короткострокових позик відображаються в Журналі 2. В частині II цього Журналу відображаються кредитові обороти по рах. 60 в розрізі кореспондуючих рахунків на підставі виписок банку. В розділі III відображаються аналітичні дані до рах. 60 із зазначенням позикодавців та строків погашення кредитів. В цьому розділі окремо також наводиться інформація про нараховані відсотки за користування кредитами.

Так як для обліку експортних операцій застосовують субрахунок 362 “Розрахунки з іноземними покупцями”, такі операції відображають у Відомості 3.1 та Журналі 3. Аналітичний облік тут ведеться в гривнях та валюті, обумовлений договором.

Варто зазначити, що на кредити в іноземній валюті поширюється дія П(С)БО 21 “Вплив зміни валютних курсів”, оскільки заборгованість за ними є монетарною, тобто, такою, що погашається грішми. Тому тут необхідно відображати курсову різницю на дату звітності, або дату звітності, або дату здійснення операцій (отримання кредиту, нарахування відсотків, погашення). Таким чином, операція факторингу як форма кредитування експорту, в обліку зовнішньоекономічної діяльності повинна відображатися як отримання кредиту в іноземній валюті.

Якщо ж розрахунки з іноземними покупцями чи постачальниками здійснюється за векселями, для їхнього обліку використовують субрахунки 342 “Короткострокові векселі одержані в іноземній валюті” та 622 “Короткострокові векселі видані в іноземній валюті” відповідно.

Зокрема, за дебетом рахунка 312 “Короткострокові векселі одержані в іноземній валюті” відображають заборгованість іноземних покупців за відвантажену їм продукцію (товари), виконані роботи, надані послуги та іншими операціями, яка забезпечена векселями. У зв'язку з цим така заборгованість не обліковується на субрахунку 362 “Розрахунки з іноземними

покупцями” у Відомості 3.1. Аналогічно на субрахунку 622 “Короткострокові векселі видані в іноземній валюті” відображають заборгованість перед іноземними постачальниками за одержані сировину, матеріали, товари, послуги, роботи та за іншими операціями, на яку підприємством видані векселі на термін, не більший дванадцяти місяців. У зв'язку з цим така заборгованість не обліковується на субрахунку 632 “Розрахунки з іноземними постачальниками” у Відомості 3.3.

Таким чином, для аналітичного обліку заборгованості покупців, замовників та інших дебіторів за відвантажену продукцію (товари), виконані роботи, надані послуги та за іншими операціями, яка забезпечена одержаними векселями, а також для розрахунків за зобов'язаннями постачальникам, підрядникам та іншим кредиторам за одержані сировину, матеріали, товари, послуги, роботи та за іншими операціями, на яку підприємством видані векселі, використовується Відомість 3.4. У заголовку над рядками 8-12 і 15-17 Відомості 3.4. підприємством вказується номер синтетичного рахунка, до якого відкрито аркуш цієї відомості, а у самому заголовку Відомості 3.4. вписується словами об'єкт обліку (одержаних короткострокових векселів, виданих короткострокових векселів). Підсумки граф 15-17 (рядок “Усього”) цієї відомості переносяться відповідно у графі 3, 4 та 8, 9 розділу 1 Журналу 3.

Враховуючи те, що отримані підприємством векселі обліковуються за дебетом субрахунка 342 “Короткострокові векселі одержані в іноземній валюті” на противагу виданим векселям – за кредитом субрахунка 621, згадану Відомість 3.4 необхідно відкривати окремо за кожним із цих субрахунків. При цьому треба мати на увазі, що субрахунок 342 “Короткострокові векселі одержані в іноземній валюті” є активним. Отже, сальдо за отриманими векселями на початок місяця має бути записане у графі 5 “Дебет”. Натомість заборгованість за виданими на початок місяця векселями повинна бути відображена у графі 6 “Кредит”, оскільки субрахунок 622 “Короткострокові векселі видані в іноземній валюті” з пасивним.

Операції у Відомості 3.4 записують безпосередньо на основі векселів (виданих чи отриманих) у відповідній кореспонденції рахунків, вписуючи їх від руки у широких графах “В дебет рахунка” чи “З кредиту рахунка”, і розміщених під ними вузьких графах 8-11 та 15-17 відповідно.

За дебетом субрахунка 342 “Короткострокові векселі отримані в іноземній валюті” записують у графах 8-11 операції у кореспонденції з кредитом рахунків: 362 при отриманні короткострокових векселів за відвантажену покупцям продукцію; 70 – при отриманні короткострокового векселя на суму виручки від реалізації без відображення її як заборгованості покупців чи замовників; 71 – при відображенні позитивної курсової різниці за перерахунком вартості векселів, отриманих в іноземній валюті.

За кредитом субрахунка 342 “Короткострокові векселі одержані в іноземній валюті” у Відомості 3.4. за графами 15-17 відображають операції з оплати заборгованості векселедавців готівкою (дебет 302, кредит 342 – на основі прибуткових касових ордерів (звітів касира) – рядок 6; у безготівковому порядку (дебет 312, кредит 342) – за платіжними дорученнями, розрахунковими

чеками (виписками банку), а також з передачі отриманих векселів у погашення заборгованості перед постачальниками чи підрядниками (дебет 63, кредит 342), або органам казначейства із податкових зобов'язань (дебет 64, кредит 342), чи з повернення отриманих авансів від покупців (замовників), якщо договір з реалізації продукції не виконується (дебет 68, кредит 342). Всі ці операції відображаються на основі реєстрів векселів, якщо вони зберігаються в банку, чи описів – при їхньому зберіганні в касі.

Втрати від курсових різниць за отриманими короткостроковими векселями в іноземній валюті або втрату короткострокових отриманих векселів в результаті надзвичайних подій відображають на підприємствах, що не використовують рахунки класу 9 у кореспонденції дебет 85, кредит 342. Втрати від курсових різниць за отриманими короткостроковими векселями у іноземній валюті на підприємствах, що використовують рахунки класу 9, відображають за дебетом рахунків 94 чи 97 – в залежності від того, стосується це операційної чи неопераційної діяльності.

Запис курсових різниць щомісяця проводять на основі бухгалтерської довідки (розрахунку), чи при здійсненні операцій з векселями, а втрачені векселі списують за актами.

Операції за кредитом субрахунка 622 “Короткострокові векселі видані в іноземній валюті” у Відомості 3.4. (графи 15-17) записують у кореспонденції рахунків дебет 632 “Розрахунки з іноземними постачальниками” на суму вартості отриманих від них товарів.

Запис операцій у Відомості 3.4. за дебетом субрахунка 622 “Короткострокові векселі видані” у графах 8-11 проводять у кореспонденції з кредитом рахунків:

302 – коли видані векселі оплачено готівкою;

312 – коли видані векселі оплачено через банк;

502 або 602 – коли заборгованість за векселями погашається за рахунок кредитів у іноземній валюті.

Підсумки Відомості 3.4. за графами 15-17 переносять у Журнал 3 за графами 4 та 9, але для цього їх спочатку підраховують в цілому за субрахунками 341-342 та 621-622 відповідно. Із Журналу з кредитовий обіг вже за синтетичними рахунками 34 “Короткострокові векселі одержані” та 62 “Короткострокові векселі видані” переносять у Головну книгу [40, 32].

Відображення форфейтингових операцій в обліку здійснюється таким чином (облік операцій з експорту товарів із застосуванням у розрахунках документарного акредитиву акредитива – табл. 1.4 і облік операцій з імпорту товарів із застосуванням у розрахунках документарного акредитиву акредитива табл. 1.5):

Таблиця 1.4

Облік операцій з експорту товарів із застосуванням у розрахунках документарного акредитива

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4

1.	Відвантажено товар іноземному покупцю.	362	702
2.	Нараховане мито на вивезення товару	93	642
3.	Нараховано митний збір	93	642
4.	Сплачено мито і митний збір	642	311
5.	Нараховано витрати за рахунками транспортних організацій за доставку товару	93	631
6.	Сплачено транспортним організаціям	631	311
7.	1-й варіант. Отримано Оплату після надання документів проти платежу	332	362
8.	2-й варіант. Надано документи проти акцепту тратти	342	362
9.	Нараховано курсову різницю на дату погашення тратти (тільки для 2-го варіанта)	945	342
10.	Отримано оплату за траттою (проведення одночасне з проведенням 8)	312	342
11.	Сплачено комісійні банку за авізування і виконання умов акредитива	92	312

Таблиця 1.5

Облік операцій з імпорту товарів із застосуванням у розрахунках документарного акредитива

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Відкрито акредитив	314	312
2.	Нараховано курсову різницю на момент оплати	314	714
3.	Перераховано гроші постачальнику проти товарних документів	632	314
4.	Нараховано мито на ввезення товарів	281	642
5.	Нараховано мтний збір	281	642
6.	Сплачено держмито і митний збір	642	311
7.	Нараховано витрати за розрахунками транспортних організацій за доставку товару	281	631
8.	Сплачено транспортним організаціям	631	311
9.	Нараховано ПДВ на імпорт	377	641
10.	Сплачено ПДВ на імпорт	641	311
11.	Нараховано податковий кредит на імпорт	641	632
12.	Нарахована до зменшення платежів до бюджету сума ПДВ, сплачена у зв'язку з імпортом товарів	632	714
13.	Оприбутковано отриманий товар	281	632
14.	Сплачено комісійні банку за виконання умов акредитива згідно з інструкцією платника	92	312

Запропонована схема є загальним варіантом застосування акредитивних форм розрахунків для виконання форфейтингової операції. При її практичному виконанні процедура форфейтингу може бути ускладнена такими додатковими елементами як застосування більш складної форми акредитиву, наприклад переказного, або використання додаткового забезпечення для договорів про

надання акредитивних послуг та про надання банком форфейтингових послуг. Також операція може бути спрощена у тому разі, коли банк покупця та банк продавця є однією банківською установою.

Основними документами, які застосовуються при форфейтингу, є векселі. Однак об'єктом форфейтингу можуть бути інші види цінних паперів (але вони обов'язково повинні містити абстрактне зобов'язання) або рахунки дебіторів та розстрочки платежів, що є наслідком використання акредитивної форми розрахунків. Пріоритетне використання векселів пов'язане з простотою їх оформлення, а також із давнім використанням як інструментів фінансування міжнародної торгівлі.

ЗАВДАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДО ТЕМИ 11.

Облік та оподаткування операцій міжнародного лізингу

Мета – засвоїти та удосконалити теоретичні знання та практичні навички щодо обліку та оподаткування міжнародного лізингу. Набути нові компетенції та вміння.

1. Теоретичні аспекти обліку міжнародного лізингу.
2. Митне оформлення міжнародного лізингу.
3. Облік міжнародного лізингу.
4. Особливості оподаткування міжнародного лізингу.

Нормативно-правове забезпечення теми:

1. Закон України “Про лізинг” від 16.02.97 р. № 723/97-ВР зі змінами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_104800-98#Text
2. Закон України “Про фінансовий лізинг” від 04.02.2021 № 1201-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text>
3. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. № 92-4 зі змінами. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
4. Податковий кодекс України, затв. Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

Перелік завдань

- 1. Ознайомитись з інформаційним забезпеченням питання, що вноситься на самостійне опрацювання.**

МАТЕРІАЛ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ

Особливості оподаткування фінансового лізингу.

Фінлізинг має багато визначень, кожне з яких використовується відповідно до призначення. Для правових відносин застосовуються визначення ЦКУ, ГКУ та Закону про фінлізинг для бухгалтеріку — визначення, наведені у П(С)БО 14 «Оренда» та МСФЗ 16 «Оренда». Але законодавцю цього замало. Для цілей **податкового обліку** додали ще одне визначення лізингу взагалі та фінлізингу зокрема (п.п. 14.1.97 ПКУ).

Одразу впадає в око, що поняття фінлізингу з ПКУ не є стовідсотково тотожним правовому та бухгалтерському аналогам. Зокрема, ПКУ передбачає, що об'єктом фінлізингу може бути **виключно ОЗ** (при цьому орієнтуватися потрібно саме на податкове визначення ОЗ, наведене у п.п. 14.1.138 ПКУ). Ця ознака перекликається з вимогами Закону про фінлізинг.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Правила бухгалтеріку операцій фінлізингу оперують поняттям «актив», яке є ширшим за ОЗ, але з метою оподаткування під фінансовий лізинг операція підпадає лише тоді, коли предмет договору відповідає податковим критеріям визначення об'єкта ОЗ.

Крім того, ПКУ не виключає здійснення операції з фінлізингу фізичною особою. І тут не зовсім зрозуміло, що мається на увазі: чи фізособа може бути просто стороною договору (наприклад, лізингоотримувачем), чи їй дозволено виступати як лізингодавець. Нагадаємо, що Закон про фінлізинг категорично виключає останню можливість.

Також ПКУ висуває окремі вимоги до фінлізингу. Отже, з **метою оподаткування лізинг вважається фінансовим, якщо лізинговий договір містить хоча б одну з таких умов:**

1. об'єкт лізингу передається на строк, протягом якого амортизується не менш як 75 % його первісної вартості, а орендар зобов'язаний на підставі лізингового договору та протягом строку його дії придбати об'єкт лізингу з наступним переходом права власності від орендодавця до орендаря за ціною, визначеною у такому лізинговому договорі;

2. балансова (залишкова) вартість об'єкта лізингу на момент закінчення дії лізингового договору, передбаченого таким договором, становить не більш як 25 % первісної вартості ціни такого об'єкта лізингу, що діє на початок строку дії лізингового договору;

3. сума лізингових платежів з початку строку оренди дорівнює первісній вартості об'єкта лізингу або перевищує її;

4. майно, що передається у фінлізинг, виготовлене за замовленням лізингоотримувача та після закінчення дії лізингового договору не може бути використаним іншими особами, крім лізингоотримувача, з огляду на його технологічні та якісні характеристики.

ДО ВІДОМА. Під терміном «строк фінлізингу» ПКУ розуміє передбачений лізинговим договором строк, який розпочинається з дати передання ризиків, пов'язаних із зберіганням або використанням майна, чи права на отримання будь-яких вигод чи винагород, пов'язаних з його використанням, або будь-яких інших прав, що слідують з прав на володіння, користування або розпоряджання таким майном, лізингоотримувачу та закінчується строком закінчення дії лізингового договору, включаючи будь-

який період, протягом якого лізингоотримувач має право прийняти одноосібне рішення про продовження строку лізингу згідно з умовами договору.

Практичне застосування деяких з наведених умов податкової ідентифікації фінлізингу потребує додаткового осмислення. Зокрема, якщо ви плануєте орієнтуватися на 1 або 2 умову, ви з самого початку маєте розуміти, яка частина первинної вартості об'єкта фінлізингу амортизується протягом строку фінлізингу або якою буде його залишкова вартість на момент закінчення дії договору. Тут буде доречно додати до договору певні базові розрахунки з огляду на «вхідні» дані. Це має бути «страховкою» на випадок майбутніх змін, які можуть вплинути на відповідні параметри (перегляд методу амортизації, збільшення балансової вартості об'єкта фінлізингу у зв'язку зі здійсненням його поліпшень тощо). Орієнтуючись на умову 4, доцільно потурбуватися про підтвердження непридатності подальшого використання об'єкта фінлізингу іншими особами. Тут можуть стати в пригоді, зокрема, відповідні технічні документи.

Якщо договір не відповідає жодній з перелічених умов, маємо справу з оперативним лізингом (орендою).

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Навіть якщо операція відповідає наведеним умовам та з метою оподаткування може вважатися фінлізингом, **сторони договору мають право під час укладення договору (правочину) визначити таку операцію як оперативний лізинг.** У подальшому сторони не матимуть права змінити статус операції до закінчення дії відповідного договору.

Не забувайте, що правила **бухобліку** операції не залежать від того, як ви класифікували лізингову операцію, а залежить виключно від сутності такої операції. Отже, щоб не заплутатись у термінах та порядку обліку, радимо перш за все визначитись із сутністю бажаної операції, а вже потім надавати їй юридичну форму шляхом укладання договору. Погодьтеся, що зручніше все ж таки синхронізувати податковий та бухгалтерський обліки. Проте якщо маєте з цього приводу інші міркування, вам і карти у руки.

Наразі ж поговоримо про оподаткування саме операцій з фінлізингу.

Податок на прибуток

Спеціальних вимог для коригування фінрезультату у зв'язку зі здійсненням операцій з фінлізингу ПКУ не передбачає, тому орієнтуємось на бухгалтерські правила. Але хочемо акцентувати увагу на таких моментах.

Лізингодавець, який проводить коригування фінрезультату, передаючи у лізинг власний об'єкт ОЗ, має збільшити фінрезультат на суму бухгалтерської залишкової вартості такого ОЗ (п. 138.1 ПКУ) та зменшити його на суму залишкової вартості за даними податкового обліку (п. 138.2 ПКУ). Тож у цьому випадку він діє як у разі звичайного продажу об'єкта ОЗ.

Лізингоотримувач-коригувальник, отримуючи об'єкт у фінлізинг, відображає це у податковому обліку в загальному порядку, як і в разі придбання ОЗ. Протягом усього строку перебування об'єкта фінлізингу на його балансі доведеться робити «амортизаційні» коригування (збільшувати фінрезультат на суму бухгалтерської амортизації та зменшувати на суму податкової амортизації). Якщо після закінчення строку дії договору він

повертає об'єкт фінлізингу лізингодавцю, то він робить відповідні коригування, як при звичайному продажу об'єкта.

НЮАНС. Ще одна обставина, за якою у лізингоотримувача може виникнути необхідність здійснити збільшувальне коригування, — якщо лізингодавець є пов'язаною особою — нерезидентом. Тоді за умови, що сума боргових зобов'язань за операціями з таким нерезидентом (у т. ч. й за операціями з фінлізингу) більш ніж у 3,5 рази перевищує суму власного капіталу, має запрацювати п. 140.2 ПКУ. Нагадаємо, ця норма передбачає збільшення фінрезультату на суму перевищення нарахованих у бухобліку процентів за борговими зобов'язаннями, що виникли за операціями з пов'язаними особами — нерезидентами, над 50 % суми фінрезультату до оподаткування, фінансових витрат та суми амортизаційних відрахувань за даними фінансової звітності звітного податкового періоду, в якому здійснюється нарахування таких процентів.

Про оподаткування доходів нерезидента-лізингодавця ви дізнаєтеся з матеріалу «Предмет фінансового лізингу їде із закордону: враховуємо “міжнародні” особливості».

Податок на додану вартість

Відповідно до п.п. 196.1.2 ПКУ не є об'єктом оподаткування ПДВ операції з передачі майна у лізинг, **крім передачі у фінансовий лізинг** та повернення майна, попередньо переданого в лізинг, **крім переданого у фінансовий лізинг**.

ВИСНОВОК. Операції з **передачі** майна у фінансовий лізинг та **повернення** майна, переданого у фінансовий лізинг, є **об'єктом оподаткування ПДВ**.

Але не все так просто. Оподаткування ПДВ операцій з фінлізингу грає різними барвами. У межах фінлізингу лізингодавець отримує від лізингоотримувача грошові кошти різних категорій: кошти, що компенсують вартість об'єкта фінлізингу; винагорода лізингодавця (проценти та комісії); відшкодування інших витрат лізингодавця тощо. Складність у тому, що правила оподаткування ПДВ тут будуть різними. Крім того, на окрему увагу заслуговують нюанси оподаткування ПДВ здійснених лізингоотримувачем поліпшень об'єкта фінлізингу, а також повернення об'єкта фінлізингу лізингодавцю. Розглянемо все по черзі.

Вартість об'єкта лізингу.

У п.п. «а» п. 185.1 ПКУ прямо зазначено, що передача об'єкта фінлізингу в користування лізингоотримувачу є об'єктом оподаткування ПДВ. Крім того, така операція є операцією з постачання товарів у розумінні п.п. 14.1.191 ПКУ.

ВАЖЛИВО! ПЗ у лізингодавця виникають **на дату фактичної передачі** об'єкта фінлізингу у користування лізингоотримувачу (п. 187.6 ПКУ).

Платники податку, які звикли застосовувати правило «першої події», зазвичай хвилюються, як бути у разі авансування лізингоотримувачем частини вартості об'єкта фінлізингу. З цього приводу податківці в ІПК ОВП ДФС від 16.03.2018 р. № 1046/ІПК/28-10-01-03-11 заспокоюють: на дату отримання лізингодавцем авансового платежу від лізингоотримувача, який зараховується

як частина лізингових платежів за фінлізинг відповідного об'єкта, обов'язку щодо нарахування ПЗ з ПДВ у лізингодавця не виникає.

Однак в ІПК ДФСУ від 09.08.2018 р. № 3496/6/99-99-15-03-02-15/ІПК фіскали вносять плутанину та зазначають таке: якщо авансування придбання об'єкта фінансового лізингу включається до складу лізингового платежу, то така плата є складовою частиною операції з нарахування та сплати комісій у складі лізингового платежу у межах договору фінансового лізингу, яка **не є об'єктом оподаткування ПДВ**. Якщо ж такий аванс не входить до складу лізингового платежу, то така плата розцінюється як оплата вартості послуг із авансування придбання об'єкта фінансового лізингу та підлягає оподаткуванню ПДВ у **загальновстановленому порядку** (тобто, як ми розуміємо, за правилом «першої події») за основною ставкою.

При цьому не тільки ми, а, схоже, й самі податківці не зрозуміли, що хотіли сказати, та відправили платника до Нацкомфінпослуг за роз'ясненнями з питання можливості включення оплати за авансування придбання об'єкта фінлізингу до складу лізингового платежу.

Ми ж вважаємо, що у цьому випадку не потрібно мудрувати, адже норми ПКУ досить чітко визначають порядок дій. На дату **фактичної передачі** об'єкта фінлізингу лізингоотримувачу у лізингодавця виникає обов'язок нараховувати ПЗ одразу **на усю вартість об'єкта фінлізингу**, визначену за правилами п. 188.1 ПКУ. Тут потрібно перш за все орієнтуватися на договірну вартість, але не забувати про «мінбазні» правила:

- якщо лізингодавець передає власну продукцію, то база оподаткування ПДВ не може бути меншою за звичайну ціну;

- якщо лізингодавець придбав об'єкт фінлізингу за замовленням лізингоотримувача, то для нього такий об'єкт є товаром, а отже, мінімальна база оподаткування — це ціна його придбання;

- якщо у фінлізинг передається власний ОЗ лізингодавця, то тут мінбазою буде його балансова (залишкова) вартість за даними бухобліку, що склалася на початок звітного періоду, протягом якого відбулась передача.

Хочемо також зупинитися на спеціальному правилі визначення бази оподаткування за операціями з повторного надання у фінансовий лізинг або продажу об'єкта, який був повернений лізингодавцю (п. 189.5 ПКУ). Але спочатку наголосимо, що для застосування цього правила є дві передумови:

- лізингоодержувач, який повернув об'єкт фінлізингу, має бути не зареєстрованим як платник ПДВ;

- таке повернення має бути наслідком невиконання умов договору фінлізингу.

Так ось у такому разі базою оподаткування буде різниця між ціною продажу та ціною придбання об'єкта. При цьому ціна продажу визначатиметься за загальними правилами, встановленими п. 188.1 ПКУ, а ціною придбання буде сума лізингових платежів у **частині компенсації вартості об'єкта фінлізингу**, що не сплачені за такий об'єкт лізингу на дату такого повернення.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Оскільки у процесі здійснення послуги фінлізингу відбувається постачання об'єкта фінлізингу, то у **ПН необхідно вказувати**

номенклатуру такого об'єкта із зазначенням його коду згідно з УКТ ЗЕД (ІПК ДФСУ від 13.09.2018 р. № 4022/6/99-99-15-03-02-15/ІПК).

Для лізингоотримувача датою збільшення ПК буде дата фактичного отримання об'єкта фінлізингу (п. 198.2 ПКУ). Однак, як завжди, ПК лізингоотримувача залежатиме від правильності складання та факту реєстрації лізингодавцем ПН в ЄРПН.

Проценти та комісії.

Згідно з абз. 3 п.п. 196.1.2 ПКУ нарахування та сплата процентів або комісій у складі лізингового платежу в межах договору фінлізингу не є об'єктом оподаткування ПДВ. Тож на цю частину лізингового платежу ПЗ лізингодавцем не нараховуються та ПН не складається. Проте відповідно до п.п. 6 п. 3 розд. V Порядку № 21 такі суми мають бути відображені лізингодавцем у рядку 5 розділу I декларації з ПДВ та розшифровані у додатку Дб.

Отже, виходить, що здійснення операції з фінлізингу автоматично обумовлює наявність у «ПДВ-портфелі» лізингодавця одночасно оподатковуваних та неоподатковуваних операцій. А це, у свою чергу, призводить до необхідності нараховувати ПЗ за п. 199.1 ПКУ, якщо придбані з ПДВ товари (послуги) використовуються для здійснення операцій з фінлізингу. Зокрема, це стосується товарів (послуг, необоротних активів) загальновиробничого та адміністративного призначення (наприклад, комунальні послуги, оренда офісного приміщення, меблі й техніка для офісу тощо).

Відшкодування інших витрат.

Звичайно, лізингодавець не буде витратитись «за дякую». А отже, усі витрати, понесені ним у зв'язку з операцією з фінлізингу (це може бути, зокрема, митне оформлення, транспортування тощо), мають бути відшкодовані лізингоотримувачем. Вони можуть бути «захиті» безпосередньо у вартість об'єкта фінлізингу або «ховатися» у складі комісій (та таким чином уникати нарахування ПДВ), а можуть виділятися в окрему складову лізингового платежу.

До речі, податківці в ІПК ДФСУ від 14.01.2019 р. № 118/6/99-99-15-03-02-15/ІПК натякають: усе, що входить до складу лізингового платежу, але не є лізинговою винагородою (процентами та комісіями), складає договірну вартість об'єкта фінлізингу з відповідним оподаткуванням, про що йшлося вище. При цьому в ІПК ДФСУ від 13.09.2018 р. № 4022/6/99-99-15-03-02-15/ІПК фіскали зазначають, що у випадку, коли у договорі фінлізингу, крім вартості об'єкта фінансового лізингу, виділено окремо вартість послуги, то у ПН окремим рядком вказується така послуга з кодом згідно з ДКПП.

Повернення об'єктів фінлізингу.

Незалежно від того, чи є повернення об'єктів фінлізингу плановим та відбувається у зв'язку із закінченням строку фінлізингу, або таке повернення пов'язане з невиконанням умов договору, на дату такого повернення лізингоотримувача – платника ПДВ виникає обов'язок нарахувати ПЗ. У свою чергу договірна ціна не може бути менша за «мінбазу» (категорія 101.07 ЗІР).

Оскільки для лізингоотримувача об'єкт фінлізингу є необоротним активом, то рівнятися тут потрібно на балансову (залишкову) вартість за даними бухгалтерії лізингоотримувача, що склалася на початок звітної періоду, протягом якого відбулося повернення.

2. Дати відповіді на тестові запитання(вірний варіант відповіді лише один).

1. Не можуть бути об'єктами фінансового лізингу:
 1. Транспортний засіб.
 2. Обладнання.
 3. Прилади.
 4. Єдині майнові комплекси підприємств.
 5. Інструменти.
2. Що із переліченого відображає лізингодержувача?
 1. Юридична особа, що передає право володіння та користування предметом лізингу;
 2. Фізична або юридична особа, яка отримує право володіння та користування предметом лізингу від лізингодавця;
 3. Фізична або юридична особа, в якій лізингодавець набуває річ, що далі буде передана як предмет лізингу.
 4. Банк, що здійснює розрахунки між сторонами.
 5. Інші юридичні або фізичні особи, які є сторонами договору лізингу.
3. Що із переліченого не належить до умов визначення лізингу фінансовим відповідно до ст. 14.1.97 ПКУ?
 1. Об'єкт лізингу передається на строк, протягом якого амортизується не менш як 75 % його первісної вартості, а орендар зобов'язаний протягом строку дії договору придбати об'єкт лізингу з наступним переходом права власності від орендодавця до орендаря за ціною договору.
 2. Балансова вартість об'єкта лізингу на момент закінчення дії договору становить не більш як 25 % первісної вартості ціни об'єкта лізингу, що діє на початок строку дії договору.
 3. Сума лізингових платежів з початку строку оренди дорівнює первісній вартості;
 4. Майно, що передається у фінансовий лізинг, виготовлене за замовленням орендаря та після закінчення дії лізингового договору не може бути використаним іншими особами, крім лізингоотримувача, виходячи з його технологічних та якісних характеристик.
 5. Майно, що передається у фінансовий лізинг, виготовлене за замовленням орендаря та після закінчення дії лізингового договору може бути використаним іншими особами, крім лізингоотримувача, виходячи з його технологічних та якісних характеристик.
4. Відповідно до ст. 198.2 ПКУ, датою збільшення податкового кредиту орендаря для операцій фінансового лізингу, є дата:
 1. Підписання договору.
 2. Фактичного отримання об'єкта фінансового лізингу орендарем.

3. Перерахування заборгованості за об'єкт фінансового лізингу.
4. Підтвердження отримання оплати лізингодавцем.
5. Самостійно визначеною лізингоодержувачем.
5. При імпортному режимі лізингу підприємство-лізингоодержувач є платником:
 1. ПДВ (20 %).
 2. Митні платежі.
 3. Акцизний податок.
 4. ПДВ (20 %), митні платежі.
 5. ПДВ (0 %), митні платежі.
 6. Господарська операція «Отримано обладнання від іноземної організації на умовах фінансового лізингу» відображається таким бухгалтерським проведенням:
 1. Д-т 10 К-т 152.
 2. Д-т 152 К-т 531.
 3. Д-т 152 К-т 642.
 4. Д-т 152 К-т 312.
 5. Д-т 642 К-т 311.
 7. Нарахування лізингових платежів (у орендаря) відображається таким бухгалтерським проведенням:
 1. Д-т 952 К-т 684.
 2. Д-т 684 К-т 312.
 3. Д-т 945 К-т 684.
 4. Д-т 684 К-т 641.
 5. Д-т 641 К-т 311.
 8. Різниця між мінімальними орендними платежами та вартістю об'єкта фінансової оренди становить:
 1. Фінансові витрати орендодавця.
 2. Фінансові витрати орендаря.
 3. Справедлива вартість об'єкта оренди.
 4. Накопичений знос.
 5. Отриманий показник немає змісту.
 9. Розрахунки заборгованості з фінансової оренди в сумі чистих інвестицій у орендодавця в обліку відображаються через субрахунок:
 1. 531.
 2. 181.
 3. 684.
 4. 952.
 5. 681.
 10. Нарахування фінансового доходу у операціях фінансового лізингу відображається бухгалтерським проведенням:
 1. Д-т 952 К-т 684.
 2. Д-т 373 К-т 732.
 3. Д-т 945 К-т 684.
 4. Д-т 373 К-т 714.

5. Д-т 92 К-т 684.

11. Якщо договором не встановлено, хто несе витрати на страхування об'єкта лізингу?

1. Лізингодавець.
2. Продавець.
3. Лізингоодержувач.
4. Держава імпортера.
5. Держава експортера.

12. Лізингоодержувач має право на модернізацію та поліпшення об'єкта фінансового лізингу, що змінює його якісні характеристики:

1. В односторонньому порядку.
2. Лише за згодою лізингодавця.
3. Не має такого права.
4. Має якщо протягом строку використання об'єкта, амортизувалось не менше 40 % його первісної вартості.
5. Має якщо лізингодавець змінює цілі використання об'єкта в умовах його господарської діяльності.

ЗАВДАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДО ТЕМИ 12.

Відображення міжнародних операцій у звітності підприємства

Мета – засвоїти та удосконалити теоретичні знання та практичні навички щодо відображення міжнародних операцій у фінансовій звітності. Набути нові компетенції та вміння.

1. Методика формування податкової звітності за міжнародними операціями.
2. Порядок відображення даних про міжнародні операції у статистичній звітності.
3. Особливості формування управлінської звітності за міжнародними операціями.
4. Контрольовані операції.

Нормативно-правове забезпечення теми:

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1) «Подання фінансової звітності» редакція від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text
2. Міжнародний стандарт фінансової звітності 11 (МСФЗ 11.) «Спільна діяльність» редакція від 30.06.2017 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/mu17023>
3. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затв. нак. Мінфіну України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

Перелік завдань

- 1. Підготувати повідомлення по темі «Міжнародний досвід відображення та обліку міжнародних операцій».**
- 2. Підготувати реферати на теми:**
Методика формування податкової звітності за міжнародними операціями.
Порядок відображення даних про міжнародні операції у статистичній звітності.
Особливості формування управлінської звітності за міжнародними операціями.

ТЕМАТИКА КОНСУЛЬТАЦІЙ

1. Законодавство України щодо зовнішньоекономічної діяльності
2. Нормативно-правове забезпечення експорту
3. Нормативно-правове забезпечення імпорту
4. Сукупність супровідних документів експорту
5. Сукупність супровідних документів імпорту
6. Положення щодо стандартизація якості продукції
7. Міжнародна система стандартизації та сертифікації
8. Ветеринарні посвідчення у складі супровідних документів
9. Митне оформлення міжнародних операцій
10. Методика формування митної декларації
11. Оподаткування міжнародних операцій податком на додану вартість
12. Оподаткування міжнародних операцій податком на прибуток
13. Оподаткування міжнародних операцій акцизним податком
14. Облікове відображення операцій експорту
15. Облікове відображення операцій імпорту
16. Облікове відображення товарообмінних операцій
17. Облікове відображення міжнародних лізингових операцій
18. Облікове відображення імпорту капіталу та зовнішнього кредитування
19. Облікове відображення зовнішнього інвестування
20. Облікове відображення курсових різниць
21. Міжнародні установи зовнішнього кредитування та інвестування
22. Конвертованість валют країн світу

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна

1. Валюта. Нове. Податки та бухгалтерський облік. 2019. № 21. 92 с
2. ЗЕД у запитаннях і відповідях. Податки та бухгалтерський облік. 2019. № 27. 90 с.
3. Ковальчук Т.Г. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. К. : Видавництво Ліра-К, 2018. 216 с.
4. Облік зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник / за заг. ред. С.О. Кузнецова. Х.: Видавництво Іванченка І.С. 2019. 226с.
5. Поради Інкотермс 2020 – ваш путівник по міжнародних нормах торгівлі. Міжнародна торговельна палата. URL: <https://ua.kuehne-nagel.com/-/znannya/inkoterms>.
6. Транспортні перевезення. Податки та бухгалтерський облік. Вересень, № 71.2019.
7. Ткачук І.М. Облік зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. Луцьк: Луцький НТУ, 2017. 308 с.
8. Фатенок-Ткачук А. Облік і оподаткування міжнародних операцій : методичні рекомендації до практичних робіт для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної та заочної форм навчання. Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки, 2021. 58 с.
9. Фатенок-Ткачук А. Облік і оподаткування міжнародних операцій: конспект лекцій для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної та заочної форм навчання. Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки, 2021. 158 с.
10. Фатенок-Ткачук А. О. Обліково-аналітичне забезпечення міжнародних операцій : дистанційний курс для студентів спеціальності 8.03050901 «Облік і аудит» денної та заочної форм навчання. Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2015. URL: <http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=334>
11. J. Roin A Neutral System for the Taxation of International Transactions. Virginia Law Review: University of Chicago Law School. URL: https://chicagounbound.uchicago.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1646&context=journal_articles
12. Paul Bernd Spahn International Financial Flows and Transactions Taxes:Survey and Options. Paper originally published with the IMF as Working Paper WP/95/60, 2019. URL: <https://www.wiwi.uni-frankfurt.de/profs/spahn/pdf/publ/7-041.pdf>

Додаткова література

1. Господарський кодекс України від 04.02.2005 № 2424- IV зі змінами. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. № 2121-III, зі змінами та доповненнями. URL: https://ips.ligazakon.net/document/t002121?ed=2018_01_06
3. Закон України "Про валюту і валютні операції" від 21.06.2018 р. № 1524-IX. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018. № 30. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
4. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 116.04.91р. № 959-12 зі змінами. Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 29 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
5. Закон України “Про ліцензування видів господарської діяльності” від 02.07.2015 р. № 580-VII зі змінами. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 23, ст.158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>.
6. Закон України «Про приєднання України до Конвенції про тимчасове ввезення товарів» від 24.03.2004 № 1661-IV (1661-15) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_472#Text
7. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.07.2001 № 2658-III. URL:

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>

8. Закон України “Про режим іноземного інвестування”, зі змінами від 19.03.96 р. № 93/96- ВР Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 19, с. 80. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

9. Закон України “Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності” зі змінами від 23.12.98 р. № 351-14. Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 5-6, ст. 44; 2000 р., № 48, ст. 416; 2003 р., № 30, ст. 247, № 37, ст. 300; 2009 р., № 30, ст. 415. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5061-17#Text>.

10. Закон України «Про транзит вантажів» від 12.11. 2003 р. № 1297- IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 51, ст.446. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1172-14#Text>

11. Закон України «Про транспортно-експедиторську діяльність» від 16.04.2009 № 1276- IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 52, ст.562. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1955-15#Text>

12. Закон України “Про лізинг” від 16.02.97 р. № 723/97-ВР зі змінами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_104800-98#Text

13. Закон України “Про фінансовий лізинг” від 04.02.2021 № 1201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text>

14. Інструкція про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів, затверджена постановою Правління Національного банку України від 12.11.2003 р. № 492. URL:https://ips.ligazakon.net/document/REG8493?an=37&ed=2019_04_0

15. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів (КДПВ). Женева, 19 травня 1956 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_234#Text

16. Лист ДПАУ «Щодо зразків міжнародної автодорожньої товарно-транспортної накладної по формі КДПГ (CMR), акта про відпуск та прийом спирту етилового, короткого тлумачного словника зовнішньоторговельних документів» від від 20.02.97 № 16-2217/10-1300. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/294516_294581

17. Лист Мінінфраструктури України «Щодо надання роз'яснень стосовно заповнення товарно-транспортної накладної під час здійснення перевезень вантажів автомобільними транспортними засобами» від 28.05.2014 № 5615/25/10-14 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v5615733-14#Text>

18. Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП) від 14.11.1975 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_012#Text

19. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. № 92-4 зі змінами. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.

20. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1) «Подання фінансової звітності» редакція від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text

21. Міжнародний стандарт фінансової звітності 11 (МСФЗ 11.» Спільна діяльність» редакція від 30.06.2017 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/mu17023>

22. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затв. нак. Мінфіну України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

23. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси", затв. нак. Мінфіну України від 29.11.99 № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>

24. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Доходи", затв. нак. Мінфіну України від 20.10.99 № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>

25. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", затв.

нак. Мінфіну України від 1.12.99 № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

26. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів), затверджене наказом Міністерства економіки і з питань європейської інтеграції від 06.09.2001 р. № 201. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0833-01#Text>

27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів" від 10.08.2000 р. №193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>

28. Наказ "Про затвердження Форми декларації митної вартості та Правил її заповнення", затв. Мінфін. України від 24.05.2012 № 599. URL: <http://sfs.gov.ua/baneryi/mitne-oformlennya/subektam-zed/kontrol-mitnoi-vartosti/62484.html>.

29. Податковий кодекс України, затв. Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

30. Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України, затверджене Постановою Правління Національного банку України від 02.01.2019 № 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19#Text>

31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затв. нак. Мінфіну України від 29.11.99 р. № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>

32. Порядок заповнення податкової накладної, затв. нак. Мінфіну України від 31.12.2015 р. № 1307. № <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0137-16#Text>

33. Порядок обліку осіб, які під час провадження своєї діяльності є учасниками відносин, що регулюються законодавством України з питань митної справи», затв. Мінфіном України від 15.07.2015 № 552. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0241-16>.

34. Порядок декларування митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України, затв. Кабміном України від 28 серпня 2003 р. № 1375. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/2617408>.

35. Порядок митного оформлення об'єктів лізингу (оренди), переміщуваних через митний кордон України, затверджений наказом Держмитслужби України від 16.02.2000р. № 83.

36. Правила від 01.01.2020. Інкотермс 2020. Міжнародні правила торгових термінів. Міжнародна торгова палата. URL: <https://iccwbo.org>.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

Фатенок-Ткачук А. О.

Облік і оподаткування міжнародних операцій : методичні рекомендації до самостійних робіт / Алла Олександрівна Фатенок-Ткачук. Луцьк : В-во «Вежа-Друк», 2021. 92 с.

Комп'ютерний набір та верстка: А. О.Фатенок-Ткачук